

ZWOLLEI HARANGSZÓ

2023/14
Advent
Karácsony
Újlesztendő

Az Almere-Amersfoort-Heerenveen-Leeuwarden-Groningen- Assen- Steenwijk-Kampen és Zwolle környékén élő magyar protestánsok gyülekezeti híradója.

A „Zwollei Harangszót” a Presbitérium megbízásából szerkeszti: dr. Hermán M. János. Munkatársak: Rostás Kriszta, Szilágyi Árpád, Szomor Attila, Téglásy Sándor és Urbán Ákos.

Szerzők, tanácsadók: A. Alkema-ten Hoeve, dr. Ábrám Zoltán, Baranyai András, Csanády Ágnes, Hajdú

Zoltán Levente, Hermán Dániel, dr. Hermán M. János, Horváth Piroska, Albert van Houwelingen, Kiss-Szászi Tünde, dr. Kovács Sándor, Makkai Réka, Novák Katalin, Ries Nieuwkoop, dr. Miklós Schermer Voest, dr. Szakács Ferenc Sándor, Tápai Katalin, Tőkés László, Urbán Ákos.

Bethlehemes, 2018 karácsonyán a zwollei magyar istentiszteleten

**Olvasóinknak
Áldott Új Esztendőt
Kívánunk!**

Szolgálati rend a zwollei egyházközségünkben

- 2023. január 8.** Igét hirdet: Kelemen A. Csongor
- 2023. február 12.** Igét hirdet: Sólyom Uzonka Lilla. Presbiteri gyűlés.
- 2023. március 12.** Igét hirdet: Ilosvai Dorottya, Kampen
- 2023. április 9. Húsvét.** Úrvacsoraosztás és ünnepi műsor. Igét hirdet: Kelemen A. Csongor
- 2023. április 30. Nyitott Gyülekezeti Nap.** Igét hirdet: nt. Bölcsföldi András, Budapest
- 2023. május 14. Anyák napi ünnepély.** Közgyűlés. Igehirdető: Kelemen A. Csongor
- 2023. május 28. Pünkösöd.** Igehirdetés, keresztelés, úrvacsoraosztás. Hermán M. János
- 2023. június 11.** Szolgál Kelemen A. Csongor
- 2023. június 25. Szabadtéri istentisztelet** Zeistben. Igét hirdet: Paál Károly
- 2023. július 9.** Igehirdetéssel szolgál Hermán Mostert Rebekka, Temesvár
- 2023. augusztus 13.** Igehirdetés, keresztelés: Hermán Mostert Rebekka
- 2023. augusztus 27. Újkenyér. Ökumenikus istentisztelet, Hága.** Szolgál Sólyom Uzonka Lilla
- 2023. szeptember 10.** Keresztelés. Hermán M. János, Ries Nieuwkoop; Hermán Mostert Rebekka
- 2023. október 8. Századik zwollei istentisztelet.** Szolgál Kelemen A. Csongor
- 2023. október 29. Reformáció ünnepe.** Úrvacsoraosztás. Szolgál Kelemen A. Csongor
- 2023. november 12. Istentisztelet.** Szolgál Kiss Szabolcs lp., Kampen
- 2023. december 10. Advent 2. vasárnapja.** Szolgál nt. Sógor Csaba külügyi főtanácsos. Vizitáció.
- 2023. december 24. Karácsony, Igehirdetés. Úrvacsoraosztás. Ünnepély.** Szolgál Kelemen A. Csongor – Szabad-e bejönni Bethlehemmel?

Családlátogatást a híveink kérésére végzünk a szolgatársaink bevonásával, Hollandia egész területén. Egyházközségünk vezető lelkésze: drs. Kelemen Attila Csongor. Missziói lelkipásztor: dr. Hermán M. János nyugalmazott lelkész. Újonnan bekebelezett lelkész: Sólyom Uzonka Lilla, aki a vianeni szolgálatokat végzi. Egyházközség hivatali ügyvitelét intézi: dr. Hermán M. János. Presbiterek: Urbán Ákos gondnok, Rostás Kriszta, Szilágyi Árpád, Tárnok Eszter Lília és Truczka József. Diakónusok: Bodor József, Berekméri Filep Annamária, Czibalmos

Klára, Marci Márió és Truczka Adrienn.

Organista: dr. Robert Helder. Gyermekefoglalkozások vezetője: Rohaan Éva vallástanár. Webmester: Téglásy Sándor. Olvasószerkesztő: Téglásy Sándor. Grafikai szerkesztő: Szomor Attila. A Zwollei Magyar Református Egyházközség istentiszteleteinek a helye: Lutherse Kerk, Koestraat 2-4, Zwolle, kivéve amikor a meghívóban másként jelezzük.

Info: jhermanm@gmail.com --- Tel: 038-4233247
Facebook:

<https://www.facebook.com/refistentiszteletzwolleban>

Honlapunk címe: <https://zwolleireformatus.nl/>

A Harangszó elérhetősége: <https://zwolleireformatus.nl/zwollei-harangszo/>

**Istentiszteleteinkre és a
szeretetvendégségekre mindenkit
tisztelettel várunk!**

Ha az Isten veled,
kicsoda ellened!

A Magyarországi
Református
Egyházban

a 2023. esztendő

a lelkipásztori hivatás
éve

Erős várunk nekünk
az Isten!

Szolgálati rend az Új Vianeni Gyülekezetben

Helyszín (NEM A MAGYAR OTTHON, mert az nagy sajnálatunkra jelenleg használhatatlan), hanem: Vianen, Langeweg 6b (Sportpark Blankensteijn, BOM gebouw)

Szolgálattévő lelkipásztor: nt. Sólyom Uzonka Lilla

Istentiszteletek kezdete: 13.30

Adventi első gyertyagyújtás Nagyvárad főterén

KMS.MTVA.hu, Tőkés László Sajtóirodája/Facebook,
2023.12.05.

Lángra lobbantak vasárnap délután a nagyvárad Szent László téren felállított adventi koszorú első, a hitet jelképező gyertyáját. A Szent László Egyesület és partnerei által idén is megszervezett ünnepi eseményen Tőkés László lelképásztor, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület volt püspöke szolgált, közreműködtek: Molnár Levente operaénekes, Carmen Vasile szoprán, rendező, valamint a Partiumi Keresztény Egyetem magánének szakos diákjai. A következő három adventi vasárnapon a római katolikus, az evangélikus és az unitárius egyház egy-egy képviselője tart rövid áhítatot és gyújtja meg a koszorú soron következő gyertyáját. Alább Tőkés László december 3-án elhangzott szavai olvashatók:

„Történt pedig azokban a napokban, hogy Augustus császár rendeletet adott ki: írják össze az egész földet. Ez az első összeírás akkor történt, amikor Szíriában Cirénius volt a helytartó. Elment tehát mindenki a maga városába, hogy összeírják. Felment József is a galileai Názáretből Júdeába, a Dávid városába, amelyet Betlehemnek neveznek, mert Dávid házából és nemzetségéből való volt, hogy összeírják jegyesével, Máriával együtt, aki áldott állapotban volt. 6És történt, hogy amíg ott voltak, eljött szülésének ideje, és megszülte elsőszülött fiát. Bepólyálta, és a jászolba fektette, mivel a szálláson nem volt számukra hely.”
(Lk 2,1-7.)

Történelem és üdvtörténet

A Római Birodalomról szóló történetírás könyvtárnyi irodalmában aligha esik szó Jézus születéséről, Máriáról és Józsefről s a történelmileg jelentéktelen, kicsiny Bethlehemből. Legfeljebb a júdeai-izraeli hódolt területek szerepelnek valamely alfejezetben s a zsidók gyakori lázadozásai...

A mai igében is Augustus császár uralmáról és a szíriai provincia helytartójáról, Ciréniusról hallunk, amint a birodalom sorsát intézik, s az elnyomott nép adófizető polgárait veszik számba egy népszámlálás keretében.

Az istentagadó kommunizmus idején hasonló helyzetben érezhettük magunkat mi is, Nagy-Románia szűkölködő népe, különösképpen pedig mi, elnyomott kisebbségi magyarok.

Augustus császárról Ceaușescu diktátor neve jutott eszünkbe, aki újkori Heródesként tört a kisded életére. Éppen a Párt kongresszusán dicsőítették nevét 1989 novemberében, miközben hívő népünk hidegben és sötétben várta Megváltó Krisztusa eljövételét.

Azon a télen minden előzőnél mélyebb értelmet nyert az Advent, az isteni eljövétel négyes ünnepe: tudva vagy tudatlanul hő vágyakozással áhítottuk Szabadító Krisztusunk érkezését. Már-már kibírhatatlan helyzetünkben szent várakozás töltötte el szívünket: – a zsoltáros szavával szólva – ezt éreztük: „Várom az Urat, várja én lelkem az Urat, mint az őrzők a reggelt.”

Testvéreim! Az emberi történelem síkján túl és azon felül létezik egy másik történet, egy másik sík – és ez az üdvtörténet síkja. Erről ugyan nem írnak a történelemkönyvek, de tudunk róla a Szentírásból, olvastunk róla a mai igéből: éspedig arról, hogy Augustus császár és a korabeli hatalmasok tudtán kívül Isten elküldte az Ő szent Fiát, beleszólt ezáltal az emberi történelembe, és a népszámlálás emberi kereteit felhasználva csodat művelt: a szent család és szűz Mária által megajándékozta sóvárgó népét és e bűnös világot üdvösséget hozó Szabadítójával! Isten akarata keresztelte a történelem útját: és 2023 évvel ezelőtt új időszámítás kezdődött e világ életében!

Fogadjuk be az élet Krisztusát!

Azt olvassuk, hogy: „nem vala nékik helyük a vendégfogadó háznál”, „Dávid házának és házanépének” nem volt hol lehajtsa fejét Bethlehemben, a Családja ősi fészékében.

„Nem lelé honát a hazában” – mondhatjuk a Himnusz szavával, visszagondolva az ateista régi rezsimre és megvetett kisebbségi sorsunkra.

„Szállást keres a szent Család, / És senki sincs, ki helyet ad / Nincsen, aki befogadja / Őt, ki égnek s földnek Ura” – énekeltük lopva 1989 adventjében és karácsonyan, majd 2004. december 3-án, éppen 19 évvel ezelőtt, a Magyar Televízióban a küszöbönálló népszavazás idején, melynek tétje az volt, hogy befogadja-e a Testvér a Testvért, a Magyar a Magyarat.

Hajléktalan sors jutott Isten Fiának, csak a bethlehemi pásztorok és a távoli keletről érkező bölcsek nyújtottak Néki szállást a szívükben, de alighogy megszületett, máris menekülniük kellett Heródes elől Egyiptomba...

A magát istenítő ateista diktatúra éppen úgy kivetet-

te Krisztust, mint a javaiban dúskáló elvallástalanodott Nyugat. És ez a folyamat mindmáig nem állt meg: Krisztus-talan vásári ünneplésben tobzódik a világ, világosságát elnyomja a reklámok fényének a ragyogása.

„Legalább Ti, jó emberek / Fogadjátok a kisededet. / Házatokra szent áldás száll / ha betér az égi király.”

Adventus Domini 2023 – a ráhangolódás és csendkeresés hagyománya

A várakozás jelentősége a karácsonyi ünnepkör bevezetője, egyben a belső figyelemről is szól

Tallinn ünnepi köntösben (Fotó: Shutterstock)

Az Úr eljövetelére felkészülni nemcsak fizikai vagy külsődleges ünnepi készülődést jelent. Ugyanakkor sokan már ekkor díszbe kezdik öltöztetni a házukat, lakásukat, hiszen az advent mozgó ünnep: első vasárnapja idén december 3-ra esett, így ér el a negyedik alkalom a szentestéhez. Valaha ennek az időszaknak is külön harangzúgás jelezte a kezdetét.

Tudjuk jól, hogy az adventi koszorú beszerzése és/vagy elkészítése mellett előkerülnek ilyenájt az ünnepet előrejelző naptárak is – ez utóbbi esetében is lehet személyesen összeállítani a kincseket rejtő kisebb-nagyobb adventi naptárakat, de természetesen az üzletekben is hozzájuthatunk számtalan variációhoz: önmagunk és szeretteink megajándékozását ezzel is apró lépésként megkezdve.

Az adventi koszorú már az ünnepi hangulatot árasztja (Fotó: MT-R / Shutterstock)

Ami pedig szintén része a felkészülésnek, ám még mindig inkább csak fizikai szinten, az a különböző adventi vásárok látogatása. Idehaza is több városban tartanak színes-szagos, sőt, illatokkal teli vásári alkalmakat, amelyek részben az ajándékok beszerzéséről szólnak, részben a hangulat megidézéséről, az egyre korábban sötétülő napok szomorúságának elűzéséről, a közösségek egymásra találásáról. A karácsonyt idéző fények, díszek és ízek között kicsit el is feledkezünk a napi rohanásról, pillanatokra mindenki a gyerekkori emlékeit keresi vagy csak egyszerűen jól érzi magát a forralt bor, a diós-mézes sütemények mellett. Természetesen vannak, akik mindezt szívesen elutaznak a szomszédos Bécsbe, vagy a prágai Óváros térre, sőt, még akár Tallinnba is, ahol 1441 óta állítanak karácsonyfát az óvárosban.

Budapesten a Szent István Bazilikánál vagy a Vörösmarty téren hömpölyög minden november-decemberben a vásározók sokasága, ezek talán a legjellegzetesebb helyszínek.

De visszatérve az eljövétel jelentőségéhez, a várakozásnak inkább lassabb és finomabb időszaknak kellene lennie – érezhetjük ezt az utóbbi esztendőben.

A szellemet és a fizikai síkot is összehangoló adventi kisböjt éppen ezt a célt szolgálja. Bár a jelenség nincs benne annyira a köztudatban, mint a húsvéti időszak előtti böjt, létezett, és egykoron az egyház nem is engedélyezte a házasságkötéseket vagy a nagyobb ünnepeket ezekben a hetekben. Egyes vidékeken már Márton-nap után életbe lépett egy visszafogottabb, ünnepibb időszak, mást november 30-tól, azaz András neve napjától kezdve csendesedtek el az emberek. Főként zöldséges ételek kerültek ilyenájt az asztalokra, s az aszálványok, a csonthejasok termései mellett a zsírdús ételektől bizony tartózkodni illett.

Kérdés, hogy ebben az évben meg tudjuk-e valósítani mindezeket? Vigyázunk-e azokra az alapvető értékekre, amelyek az évszaktváltozást és a fény születésének megélését segítik?

A fentebb már említett lelki készülődés, azaz lelkünk rendbetétele mindenekelőtt csendet és elmélyült figyelmet kíván, egyfajta lelassulást, amelyet akár olvasmá-

nyok, adventi időszakról szóló novellák, történetek is erősíthetnek, a zenei kínálatról nem is beszélve. Talán jót is tesz, ha ilyenéjű Fekete István novellái, Ady-versek, Pilinszky-költemények kerülnek sorra, vagy akár a csodát megelevenítő Sütő András-dráma, az Advent a Hargitán. Ha pedig muzsika, akkor Kodály Zoltán Adventi éneke, vagy akár az ünnepélyes Bach-orgonazene is jó ráhangolódást nyújt az ünnepi békességre...

Forrás: magyarnemzet.hu

Mit jelent ünnepelni?

Az ünnepek kiemelkedő szerepet töltenek be az összetartozás, az emlékezés és az öröm megélésében. Ezek a napok vallási, kulturális vagy személyes jelentőséggel bírnak, amit sokan sokféleképpen élnek meg.

Hajdú Zoltán Levente lelkipásztor szerint a karácsony rendkívül fontos a mai kor társadalmában, hiszen a hívő és a nem hívő emberek egyaránt a szeretet ünnepének tartják, aki pedig a szeretetben marad, az Istenben marad. Az ünnepekről és azok jelentőségéről beszélgetett a lelkipásztorral Molnár Ambrus.

Ünnepek nélkül nincs emberi élet. Nemsokára mindnyájan átéljük, hogy együtt leszünk karácsonykor, ünnepelni fog az egész ország. Abban viszont, hogy kit és mit ünneplünk, fontos különbségek lesznek közöttünk – fejtette ki a műsor elején Molnár Ambrus, majd feltette az első kérdést: mi a különbség a munkaszüneti és az ünnepnap között?

– Egészen más, amikor az ember csak pusztán megáll, és más, amikor ennek a megállásnak értéke és értelme van. A mai kor embere szeret kikapcsolódni, az ünnep igazi értelme viszont sokkal inkább bekapcsolódás valami másba. Amennyiben valaki nemcsak a kikapcsolódásig tud eljutni, hanem hajlandó az ünnepek valódi tartalmába bekapcsolódni, akkor úgy érezheti, hogy egy új dimenzióban találja magát – mondta Hajdú Zoltán Levente.

A lelkipásztor szerint az ünnep egyfajta viszonyítási pont is lehet. – Egy ünnepi eseményben benne van az

addigi életünk összegzése, a megállásnak az emelkedettsége és az ebben történő felismerés, hogy mi bízott ránk, és milyen feladatok várnak minket az ünnep utáni mindennapokban – magyarázta Hajdú Zoltán Levente

Forrás: reformatus.hu

Advent a várakozás ideje

Ezt halljuk, olvassuk mindenhol ezekben a hetekben, napokban. És, ha kissé eltávolodunk a kényszer-bevásárlás örvénylésétől, talán komolyan is vesszük. Visszaemlékezem gyerekkoromra: amikor még a román kommunizmus tombolt Erdélyben, mi is sokat vártunk. Hosszú sorokat alkotva vártunk: hol vajra, hol lisztre, hol cukorra, nagyon ritkán valami húsrá. Ebben az utolsó esetben volt, amikor egész éjszakát nagytatám hátán „várakoztam”, hogy reggel én is megkapjam a „fejadagot” és ezáltal ennivalót vihessek haza én is családomnak. Ilyen „várakozások” alkalmával minden részletet megfigyeltem. Mert, amikor az ember várakozik, van ideje, hogy megfigyelje a legkisebb részleteket: az előttünk gyűrődő bácsi foszlott pulóverét, a mögöttünk topogó néni kopott táskáját, a mellettünk álló fiatalasszony ingére tapadt, lehulló hajszálait. Később, hosszú európai utazásaim alkalmával, ugyanígy figyeltem a körülöttem levő világ részleteit. Mondhatom úgy, hogy a román kommunizmus szerkezete késztetett engem a „várakozásokon” keresztül a részletek megfigyelésére. Megtanított arra, hogy a részletek ugyanannyi figyelmet igényelnek, mint az összkép, és a nagyszabású tervek sikere is a legkisebb alkotóelemeken múlik. Ahogy sokan mondják: „Az ördög a részletekben rejlik”. De mi, megmaradt európai keresztények, mondhatjuk inkább úgy: „A jó Isten a részletekben lakozik”. Ez így jobban hangzik egy olyan Európában, ahol a szemünk láttára tiltják be az Istenfiú inkarnációjának szimbólumait, megváltástörténetünk hagyományait – ahol a karácsonyt balliberális európai városvezetők „multikulturális ünnepnek” nevezik, és amúgy már azt sem tudjuk biztosan, hogy az „angyalka”, vagy a „piros sapkás télapó” repül a fejünk felett szánnal és rénszarvasokkal. *Umwertung aller Werte*, írja Nietzsche – majd nyomában Hamvas Béla is az értékek teljes felhígulását és a társadalmi tartópillérek fellazulását prognosztizálja a *Poeta Sacerben*.

Nem tudok így hát eltekinteni az apró részletektől. Emlékszem, annak idején szentéletű II. János Pál pápa próbálta belobbizni az európai alapvetésbe azt, hogy „Európa keresztény kontinens”. És nem járt sikerrel. Szemünk láttára szűnik meg Európa keresztény kontinensnek lenni, hiszen nem figyelünk a részletekre, és hagyjuk, hogy megtévesszenek bennünket hatal-

mas pénzekkel működtetett intézmények, magukat filantrópnak nevező szervezetek és emberek, hazugságyarak milliói: *body of lies*, hazugságok hálójában kapkodjuk a fejünket adventi időszakban is. És amíg számunkra fontosabb a fékezetlen bevásárlás; egymás közvetlen, vagy közvetett elgáncsolása és ellehetetlenítése, addig ez a keresztényellenes folyamat nemhogy lankadna, hanem inkább erősödik. Olyan XV. Lajos érzésem van: „*utánam/ utánunk az özönvíz*”. De ebbe az özönvízbe nemcsak XVI. Lajost fogják lefejezni, hanem gyerekeink és unokáink fognak elveszni, ha nem vigyázunk.

Mivel a Kereszt üres, lenulláztuk az istenképünket, szükségünk van helyette valami „*másra*”, egy állandó hisztériára-forrásra: legyen az migráció, vírus, majd vírus elleni oltás, háború, hogy a legaktuálisabbaknál maradjanak. Így pótolhatjuk mindazt vélhetőleg, amitől megfosztottuk magunkat végérvényesen: a kereszténység lényegétől, az Istenfiú inkarnációjától, a Megváltás örökre szóló tényétől. Pedig csakis ezek mutatnak túl rajtunk, csakis ezek avatnak be létünk isteni misztériumába.

Francis Fukuyama szerint szép, új világunkkal véget ért az emberiség történelme, elértük a lehető világok legszebbikét, energiáinkat már csak a protokoll fogadások falatkáinak felemelésére kell fordítanunk, hiszen a regnáló, globalizált *neoliberális maszlag* a létező társadalmi struktúrák lehető legjobbika. Vele szemben hajdani tanára, néhai Samuel P. Huntington, a civilizációk összecsapását és a világrend átalakulását prognosztizálta. És miközben megoldatlan konfliktusok sora üti fel egymásután fejét közvetlen szomszédságunkban, eldönthetjük – a ránk ömlő propaganda ellenére –, hogy melyiküknek volt inkább igaza.

Modern társadalmainkban nem emberek birtokolnak eszméket, hanem eszmék birtokolják az embereket. Nemrég meghalt, nagyszerű barátommal sokszor beszéltünk arról, hogy „*eszmét*” csakis másik „*eszmével*” lehet legyőzni: ezért feladatunk, hogy tervezetten építsük azt a *szakrális hálót*, amely Istent és Embert tisztelő közösséget formál. Hiszen ez a „*láthatatlan lényeg*”, mely nélkül személyes és közösségi jövőnk kérdőjeleződik meg. Ha az adventi várakozásban nem vesszük észre, hogy mindannyiunknak tennünk kell valamit azért, hogy hitünk, reményünk és (hervadó) szeretetünk tovább éljen, és meghatározza gyerekeink, unokáink jövőjét, akkor nem bízhatunk abban, hogy „*ha mindenki is pórul jár ebben a viláगतalakulásban, MI – ennek ellenére – meg fogjuk úszni*”. Nem fogjuk megúszni.

Isten „*ideig-óráig eltűri, hogy az ember kevélykedve Neki hátat fordítson, s a saját feje után saját útjain járjon; de nem engedi, hogy a gőg és az erőszak fái az égig nőjenek, s az eget a földtől végérvényesen elzárják. Az elemi csapások és ellenségeskedések, a háborúk és kegyetlenségek, a gazdasági bajok és társadalmi zűrzavarok komoly, figyelmeztető jelek. Isten törvényei érvényesülnek a természetben éppen úgy, mint az emberi életben. Az Ő ereje mozgatja a tengert és a hegyeket. A figyelmeztető jelzések az utóbbi időben egyre gyakrabban ismétlődnek. A föld is megmozdult, mintha meguntta és megborzongott volna attól, ami a hátán, az értelmes lények világban történik. Az ártatlanok sírása pedig mind hangosabb lesz, mind több a Panasz, a könny és a szenvedés, jeléül annak, hogy az ember törvénye kegyetlen törvény. Az Isten nélkül beállított életet, bármilyen szép szavakkal kendőzzék is, nem lehet kibírni. Isten kisémmizése a világból az ember világának megsemmisülését jelenti*” - írta Márton Áron jó 80 évvel ezelőtt. Fukuyama előtt. Huntington előtt. A világmegváltó hatalmi arrogancia térhódítása előtt. Erdély nagy gondolkodója, a szakrális életvitel nagymestere újra megelőzte évszázadát, újra ránk pirít a múltból, miközben tisztábban látja a jövőt, mint sokan közülünk. Hiszen látta és azóta is láttatja a legnyilvánvalóbb alapvetést: *a legtöbb szenvedést a mérhetetlen emberi ostobaság okozza.*

Végezetül Hamvas Béla ideillő gondolatával fejezem be, csöppet sem vidám, de annál inkább reményt adó adventi várakozó gondolatomat: „*a Megváltás a világot eredeti helyére emeli vissza... Aki nem a megváltás szerint rendezkedik be, életét a semmibe szórja*”. Az inkarnálódó Istenfiú adjon számunkra erőt, hogy várakozó életünket az inkarnáció logikájára építsük.

Szakács Ferenc Sándor írása

Forrás: romkat.ro

Áldás, Békesség!

Karácsony Krisztussal!

Szeretettel küldjük Steinbach József Püspök Úr üzenetével induló karácsonyi műsorunkat, melyvel szeretnénk segítséget adni ahhoz, hogy az ünnepi rohanás közepette is a lényegre tudjunk fókuszálni: Krisztusra.

Karácsony Krisztussal: <https://youtu.be/htmltu4mVLE>

Volt idő, amikor betiltották a karácsonyt, mert azt érezték, hogy az ünnep kirakattá vált és elveszítette lényegét, Krisztust. Karácsonyhoz közeledve abban szeretnénk segíteni, hogy Istenre fókuszáljunk. Hogy a bejgli sütés, töltött káposzta főzés és ajándék vásárlás Bermuda-háromszögéből kilépve, a jászolhoz érkezünk. És bár egy kisgyermeket látunk, mégsem szabad elfelejtenünk: a karácsony nem érne semmit, ha Krisztus nem nőtt volna föl és nem adta volna életét értünk. Szenteste Isten megzörgette a betlehemi eget, hogy észrevegyük Őt és Krisztusra nézve el ne felejtjük, hogy mennyire szeret minket.

Közreműködnek:

Steinbach József a Dunántúli Református Egyházkerület püspöke

Dr. habil. Literáty Zoltán a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karának dékánja

Berta Zsolt a Svábhegyi Református Gyülekezet lelkipásztora

Oláh László börtönlelkész

Kis Gergely Márton a Törökbálinti Református Egyházközség lelkipásztora

Prof. Dr. Balla Péter a Károli Gáspár Református Egyetem hitéleti rektorhelyettese

Hajdú Szabolcs Koppány a Vértesaljai Református Egyházmegye esperese

A műsor 2023. december 24-én, vasárnap 17:30-kor megtekinthető lesz a PAX Televízió is.

Ezzel kívánunk Áldott, Békés, Krisztus-központú karácsonyt és Boldog Új Esztendőt!

Hermán Dániel: Nagyvárosi kántálások

Szép karácsonyi népszokásaink vannak nekünk magyaroknak. Míg az urbánus

környezetből szép lassan teljesen kihaltak – vagy átalakultak – ezek a tradíciók, faluhelyen legtöbbet mai napig gyakorolják. A betlehemezés mára csak gyülekezeti gyermekműsort jelent, de a bevásárlóközpontok színes kommersz-Télapói is fokozatosan elnyomják ezt a fogalmat.

A kántálókat koldusok cserélték le, akik buszmegállóban várakozva szisztematikusan

szállják meg a zsúfolt trolikat, és másznak az ember arcába sípoló harmonikájukkal. Piros mikulássapkában követelnek fizetséget kéretlen szolgáltatásukért, és bosszúsan puffognak, ha nem jutnak alamizsnához: *Na szép! Még a szeretet ünnepén sem...*

Nem sikerült rendesen átmenteni a városba karácsonyi néphagyományainkat? –

tevődik fel a kérdés. Egy metropoliszban szinte kivitelezhetetlen a regölés, mert személyesen nem ismerjük közvetlen környezetünket, és a csendháborítással is járhat. Persze, ha szelektáltan házalunk, akkor rokonainknak, barátainknak örömet okozva még felcsillanhat a tradicionális ünneplés szépsége.

Én akkor bizonyosodtam meg arról, hogy magyar nyelvterületen – legalábbis

Erdélyben – nem fog kihalni a kántálás, mikor a kolozsvári zeneakadémia diákjai először

csengettek be hozzánk. Három éve, karácsony előestéjén kezdtek el a mi utcánkban is dallal kívánni áldott ünnepeket. Hozzáállásuk az alamizsnáért kornyikálókhoz képest egészen más volt: a hat fős kamarakórus köszönés után bemutatkozott, elmondta hol és mit tanul, meg azt, hogy mit szándékozik énekelni – Bachműveket és gyönyörű kolinda-feldolgozásokat adtak elő. A megható produkció után egy fél szóval sem említették, hogy bárminemű anyagi támogatást várnának el, mégis busásan megfizette őket mindenki.

Hagyományainkon keresztül előtérbe kell hoznunk az ünnepi elcsendesedést. Ez

nagyvárosban nehéz feladatnak tűnhet, de önzetlen házalással, vagy éppen családtagjaink megéneklésével máris kicsivel meghittebbé tehetjük Krisztus földi születésének ünnepét.

A meghitt várakozáshoz, magunkba forduláshoz segítséget nyújthat, mikor kántálóink

egymásra néznek, nagy levegőt vesznek, és megszólal a *Csendes éj*.

A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet sikertörténetét emelték ki az egyházfők az alapítás 75. évfordulóján

Bár a román kommunista hatalom bomlasztás szándékával kényszerítette egy intézetbe 1948-ban a négy erdélyi történelmi egyház protestáns teológiáit, az szolidaritással és együttműködéssel az intézet sikertörténet lett – emelték ki a felszólalók csütörtökön a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet létrejöttének 75. évfordulóján. A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet sikertörténetét emelték ki az egyházfők az alapítás 75. évfordulóján.

A négy történelmi egyház vezetője és meghívottjaik idézték fel az 1948-as történéseket és következményeit. Az erdélyi magyar protestáns lelkészképzést biztosító, egyetemi fokozatú intézményben a négy történelmi egyház vezetője és meghívottjaik idézték fel az 1948-as történéseket és következményeit.

Fotó: Kiss Gábor/Református.ro

Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke szerint a román kommunista hatalom nehézséget akart okozni a kisebbségi protestáns egyházaknak, de ez a javukra fordult. Azt hitték, a közös intézetbe kényszerített egyházak majd kontrollálják, sorra jelentik fel egymást.

„A hatalom azonban nem számolt egy nagyon fontos erdélyi történelmi tényre: hogy itt a tordai ediktum szellemében akármilyen különbözőségek is voltak a különböző felkezetek között, a közös ellenséggel szemben mindig együtt tudtak harcolni” – jelentette ki, hozzátéve, a kisebbségi sors egybekovácsolta a felkezeteket, és megtestesítője a közös intézet lett. „Mi továbbra is szeretnénk ezt az intézetet mindenáron fenntartani, már nem kényszerből, hanem saját akaratunkból” – idézte az egyházi vezetőt az MTI. Kató

Béla az egyesítést „szerzett házassághoz” hasonlította, és sajnálatát fejezte ki, hogy a szász Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház kilépett belőle, és ma már a nagy-szebeni egyetem részeként működik. Rámutatott: bár érthető, kisebbségi sorsban nem ajánlott a többséggel való egyesülés, „mert végül a teljes felmorzsolódás következik”. „Mert a többség soha nem érti igazán a kisebbség életét, viszont kisebbségi közösségben egymást erősítve, tisztelve lehet megmaradni” – húzta alá. Hozzátette: az elmúlt 75 év története az azt átélők emlékeiben és a román titkosszolgálat, a Securitate levéltárában is él, és reményét fejezte ki, hogy az idő múlásával egyre objektívebb lesz a megítélése. Bogdán Szabolcs János püspök közölte: a Királyhágómelléki Református Egyházkerület saját lelkészképző intézeteiként tekint az intézményre, fenntartását közös kötelességnek, felelősségnek tartja. A partiumi lelkészek 95 százaléka itt készül hivatására. Meggyőződésünk, hogy a Partiumban és Erdélyben született fiatalok itt, ebben az intézetben tanulva értik meg igazán, milyen feladatai vannak egy romániai magyar református, protestáns lekipásztornak” – jelentette ki Bogdán Szabolcs János. Kovács István, a Magyar Unitárius Egyház püspöke emlékeztetett: 1948-ban 468 római katolikus, 531 református, 8 evangélikus, 38 unitárius és 226 szász evangélikus iskolát zártak be. „Teológiai tanárokat hurcoltak meg, és az intézetben kollaboránsok is jelen voltak, de az erőszak gyermeke bebizonyította létjogosultságát” – mondta. Figyelmeztetett: „már nem Keletről érkezik a keresztényellenes ideológia, hanem Nyugatról”, és ma is hely kell állni. Meggyőződésének adott hangot, hogy együtt továbbra is sikerül megmaradni egyházként, erdélyi magyar közösségként. Az erdélyi magyar protestáns lelkészképzést biztosító, egyetemi fokozatú intézmény a kincses városban

„Megsemmisülés helyett itt ma élet van” – jelentette ki. A történelmi egyházak közötti együttműködést értékelve felidézve, hogy 1920-ban, amikor 33 erdélyi evangélikus gyülekezet egyházi struktúra nélkül maradt, az erdélyi református egyház segítséget ajánlott. A jubilálókat köszöntő Kelemen Hunor RMDSZ-elnök arra hívta fel a figyelmet, hogy az 1948-ban elkobzott egyházi ingatlanok többségének restitúciója még várat magára. Rámutatott: a világban történt változásokat látva ma is nagy szükség van a keresztény gyökerek ápolására, a közjó szolgálatára, közösség-építésre, és támogatásról biztosította az egyházakat. Ciprian-Vasile Olinici román vallásügyi államtitkár a magyar egyházak helyállását méltatta, „hősi tettnek” nevezte. Közölte: a teológiai intézet jelenléte és szerepe megkérdőjelezhetetlen, és a román kormány támo-

gátását ígérte. Grezsa Csaba, Magyarország kolozsvári főkonzulja kiemelte: a történelmi egyházak akkor sem féltek megvallani hitüket, vállalni nemzeti önazonosságukat, amikor az hátránnyal járt, ezért győztek. Hozzátette, ma is szükség van a közös bátor fellépésre a magyar oktatás, nemzeti identitás védelmében. Az ünneplőket a szász evangélikus egyház részéről Gerhard Servatius-Depner, a Kárpát-medencei partnerintézmények részéről Somogyi Alfréd, a komáromi Selye János Egyetem Református Teológiai Karának dékánja köszöntötte. Az intézmény történetét Kovács Sándor rektor ismertette. A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben évente 20-25 református, unitárius és evangélikus lelkipásztort képeznek.

Forrás: kronikaonline.ro

Nem pénzbeli, hanem másfajta gazdagságot ad a lelkészi hivatás – Kovács Sándor rektor a jubiláló protestáns teológiai intézetről

Bár 75 éve állami parancsra hozták létre a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetet, a református, unitárius és evangélikus lelkészek képzését végző intézmény „kényszerházassága” sikertörténetnek bizonyult. A lelkészképzés múltjáról, jelenéről, perspektíváiról, a hallgatók számának alakulásáról, a hivatás „elnoiesedéséről” Kovács Sándor egyetemi tanárt, az intézet rektorát kérdeztük. Nem pénzbeli, hanem másfajta gazdagságot ad a lelkészi hivatás – Kovács Sándor rektor a jubiláló protestáns teológiai intézetről

Decemberben ünnepelték a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet létrehozásának 75. évfordulóját

Fotó: Kiss Gábor/Erdélyi Református Egyházkerület

– Decemberben ünnepelte fennállásának 75. évfordulóját a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet. Amint

a jubileumi ünnepségen elhangzott, bár nem volt könnyű a 75 év, mégis sikertörténetként értékelhető, annak ellenére, hogy úgy jött létre, hogy a kommunista hatalom bekényszerítette a három felekezetet – református, unitárius és evangélikus – egyazon tanintézet keretei közé. – 1948-ban valóban állami parancsra született meg az Egyetemi Fokú Protestáns Teológiai Intézet. Ez az állami intézkedés nemcsak a protestáns lelkészképzést változtatta meg, hanem minden felekezetre vonatkozott, az ortodox egyházra is. Bár ők nem kerültek jelentős lépéshátrányba, hiszen többségiek, a törvény értelmében csak három egyetemi fokú intézményt tarthattak fenn: Bukarestben, Szebenben és Kolozsváron. Ebben a kontextusban kell látni a közös protestáns teológia létrejöttét. Amikor 1948-ban létrehozták az Egyetemi Fokú Protestáns Teológiai Intézetet, mind a diáklélekszámot, mind a tanárok számát tekintve mi voltunk a második legnagyobb egyetemi fokú intézet: 23 tanár tanított, négy karon összesen 185 hallgatót: 138 református, 24 evangélikus (ebből 4 magyar 20 német anyanyelvű) és 23 unitárius. A mi intézetünkben tanultak a német anyanyelvű ágostai hitvallású evangélikusok is. Ők 1955-ben „hazaköltöztek” Szebenbe, de egészen 2006-ig, amíg beolvadtak a szebeni Lucian Blaga Tudományegyetembe a Protestáns Teológiai Intézethez tartoztak. A 75 éves történet része az is, hogy az intézet nagyváradi kihelyezett karaként alakult meg a Sulyok István Református Főiskola a Partiumi Keresztyén Egyetem jogelődje, és a kolozsvári Református Tanárképző Kar, amelyek aztán külön intézményekké váltak.

Kovács Sándor unitárius lelkész, egyetemi oktató, a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet rektora az évforduló ünnepségen • Fotó: Kiss Gábor/Erdélyi Református Egyházkerület

A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet sikertörténetét emelték ki az egyházfők az alapítás 75. évfordulóján Bár a román kommunista hatalom bomlasztás

szándékával kényszerítette egy intézetbe 1948-ban a négy erdélyi történelmi egyház protestáns teológiáit, az szolidaritással és együttműködéssel az intézet sikertörténet lett – emelték ki az egyházfők.

– *Ennek a háromnegyed évszázadnak nyilván vannak csúcspontjai és mélypontjai is. Melyek voltak azok?* – Alaposabban vizsgáltam a diáklétszám alakulását, a diákok származását, az érdekelt elsősorban, milyen társadalmi osztályból került ki a hallgatók többsége. Talán meglepő, de az 1950-es években, amikor legjobban tombolt az osztályharc Romániában, nagyon magas volt a Protestáns Teológiai Intézet hallgatóinak száma. Persze ez a kommunizmus elleni csendes lázadásnak is tekinthető, de annak is, hogy a papi pálya valamiképpen kényszerpálya volt. Az ötvenes évek elején, közepén van egy társadalmi réteg, amelynek a gyermekei nem tanulhattak máshol: itt a kulákokra kell elsősorban gondolni, és a lelkészek gyermekeire. És van egy szegény réteg, akik a társadalmi felemelkedés reményében iratkoznak be a teológiára.

1948 óta képeznek református, evangélikus, unitárius lelkészeket a kolozsvári intézetben

Fotó: Kiss Gábor/Erdélyi Református Egyházkerület

– *És hogyan alakult a hallgatók száma?* – Ha teljes egészében nézzük ezt az időintervallumot 1948-tól 2024-ig, akkor az első évre beiratkozó hallgatók száma az 1990-1991-es tanévben éri el a csúcstól, de ez már egy másik korszak. A közös intézet életében az 1959-es tanév jelenti az első fordulópontot, ekkor kezdődik a létszám drasztikus csökkenése is. 1959-ig a Kultuszminisztérium engedélyezte a felekezeteknek, hogy a szolgálatban levő lelkészek számának 4 százalékát sikeres érettségi és felvételi után beírassák az első évre. Ez körülbelül 40-45-ös létszámot jelentett. Az 1956-os forradalom megtorlása miatt aztán nagyon lecsökkent a hallgatók létszáma. A letartóztatások a megfélemlítések következményeként a mélypontot az 1960-61-es

és az ezt követő tanévek jelentették. Az 1970-es évekre javult a helyzet, hogy aztán 1979 után a numerus clausus miatt csak korlátozott számú diákot lehetett beiskolázni. Az 1980-as éveket úgy kell elképzelni, hogy az erdélyi és a Királyhágómelléki Református Egyházkerület legjobb esetében is leg több 12 diákot vehetett fel az első évre, az unitáriusok két hallgatót, az evangélikusok egyet vagy nagyon ritkán kettőt. Ez elképzelhetetlenül alacsony létszám volt az akkori magyar ajkú protestáns lakossághoz viszonyítva. Jelenleg évente 20-25 elsőéves iratkozik be az intézetbe, sajnálatos, hogy a népesség is apadt. – A különböző felekezetek alkotta intézet egyébként nem egyazon épületben működött. – 1948-ban a teológia épületében a református fakultás folytatta az 1895-től Kolozsvárott megkezdett munkáját. Itt evangélikus hallgatók is tanultak már 1948 előtt. Az unitáriusok teológiai akadémiaja a Magyar utcában volt, tőlük nem messze az evangélikus püspökség, az evangélikus diákok egy része – százok is – itt laktak. A felekezetek külön karokat alkottak egy-egy dékán vezetése alatt. A forradalom leverése után 1959-ben létrehozták az Egyetemi Fokú Egységes Protestáns Teológiai Intézetet, és mindenki egy tető alá került. Egyszerűbb volt így az állandó hatósági ellenőrzés és zaklatás. A kommunista államhatalom bevallott célja volt a lelkészek körének a szűkítése. Egyébként a cél, amint az ünnepségen Adorjáni Dezső evangélikus püspök is említette, az volt, hogy a diáklétszám állandó csökkentésével megszüntetik vagy legalábbis ellehetetlenítik a lelkészképzést. Ennek ellenére az 1980-as években óriási volt a túljelentkezés, olyan is volt – akárcsak a bölcsészkaron meg a színin – hogy több mint tíz fiatal jelentkezett egy helyre.

A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet épülete madártávlatból

Fotó: Kiss Gábor/Erdélyi Református Egyházkerület

– *Tehát az intézet egyfajta „kényszerházasság” volt a különböző felekezetek között, illetve hit- és sorsközösség. Mik ennek az együttlétnek a pozitív hozadécai?* – Erdé-

lyi sajátosság a tolerancia. Ez nálunk másként működik, mint mondjuk Magyarországon vagy Európa más részein, hiszen itt a felekezetek együttélésének és a toleranciának egészen mély, évszázadokig visszanyúló történelmi gyökerei vannak. A felekezetek folyamatosan együttműködnek, Erdélyben 1920 óta felekezetközi tanács működik, ahol a történelmi egyházak vezetői közösen döntöttek a kisebbséget érintő legjelentősebb kérdésekről. A kommunista hatalom részéről érkező retorziók ugyanúgy érintették mindegyik felekezetet és a közös sors összekovácsolta közösségeinket. Az ünnepségen anélkül hogy összebeszélünk volna Kató Béla püspök úrral az 1Móz 50,20-at idéztük: „Ti rosszat terveztek ellenem, de Isten terve jóra fordította azt, hogy úgy cselekedjék, ahogyan az ma van, és sok nép életét megtartsa.” A püspök úr beszédéből érdemes felidézni a következő mondatot: „A hatalom azonban nem számolt egy nagyon fontos, erdélyi történelmi tényre: hogy itt a tordai ediktum szellemében, akármilyen különbözőségek is voltak a külön felekezetek között, a közös ellenséggel szemben mindig együtt tudtak harcolni. Így a kisebbségi sors egybekovácsolta a különböző felekezeteket, és ennek a megtestesítője a közös intézet lett.” (Egyébként az ünnepségen elhangzott beszédek elolvashatók az Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet honlapján: <https://proteo.hu/hu/hirek/12882> – szerk. megj.)

– Tehát a további működés is csak ebben a formában képzelhető el? – Az intézetet fenntartó egyházak püspökei 1990 után ezt kinyilvánították. 1990 után lehetőség lett volna különválni, de akkor a magyar püspökök azt mondták, hogy ezt a közös intézetet kívánják fenntartani. Csak intézetünk szebeni kara olvadt be a Lucian Blaga állami egyetembe. Az igazság az, hogy az intézet fenntartása hatalmas anyagi áldozatot jelent az egyházaknak, és ezt nem tudjuk eleget és elégszer megköszönni híveinknek. Intézetünket az alapító egyházak, a három protestáns felekezet tartja fenn. 2012 óta Nemzetstratégiai Intézetként tartanak számon, tehát jelentős magyar kormánytámogatást kapunk, ezért nagyon hálásak vagyunk. A román vallásügyi minisztérium is hozzájárul az intézet alkalmazottainak fizetéséhez. A felsorolt forrásokból tudjuk fenntartani az intézetet, az oktatás ugyanis tandíjmentes.

A teológiai intézetben jelenleg összesen százhuszonkilenc hallgató tanul a hat évfolyamon.

Fotó: Kiss Gábor/Erdélyi Református Egyházkerület

– Az oktatás során átjárás van a különböző felekezetek, oktatók, tantárgyak között? – A felekezetek közötti átjárás félreérthető, a diákokat közösen oktatjuk, de felekezeteink hitvallásai szerint. Képzésünk két ciklusra oszlik: a négyéves alapképzésre és a kétéves magiszteri képzésre. Jó reménységgel vagyunk affelől, hogy a 2024-2025-ös tanévben a doktorképzést is sikerül újraindítanunk. Ahhoz, hogy valaki lelkészi oklevelet szerezzen, el kell végezze mind az alap, mind pedig a magiszterképzést. Az első négy év elméleti képzés, de természetesen gyakorlati tárgyakat is oktatunk, a hallgatók már másodévtől legációs szolgálatot és gyülekezeti gyakorlatot is végeznek. Az utolsó, a hatodik év gyakorlati: a diákok mentorok mellett végeznek szolgálatot gyülekezeteinkben. A felekezetek közötti átjárhatóság a közös tárgyra értendő, ilyenek: klasszikus nyelvek, héber-görög-latin, egyetemes egyháztörténet, filozófia, vallástörténet, vallásszociológia, ifjúságszociológia stb. A bibliai tárgyakat viszont külön tanulják, a hitvallási tárgyakat és a gyakorlati teológiát szintén. Egyébként ez egyik nagy áldása ennek a teológiának, hogy a jövőbeli kollégák már itt megismerik egymást, tehát nem a való világban találkoznak először: református, unitárius, evangélikus lelkészjelöltek, és ez aztán nagyobb ívű együttműködésnek lehet az alapja.

1948-tól 2024-ig a Protestáns Teológiai Intézetbe összesen 3033-an iratkoztak be

Fotó: Kiss Gábor/Erdélyi Református Egyházkerület

– Sok szó esik mostanában arról, hogy a humán szakok iránt egyre kevesebben érdeklődnek. Mi a helyzet a protestáns teológiára jelentkezők létszámának mostani alakulásával? – Az biztos, hogy a jövőben több munkát és energiabefektetést fog igényelni a diáklétszám szinten tartása, mint eddig. Ebben a tanévben viszonylag jól állunk, az intézetben összesen százhuszonkilenc hallgató tanul a hat évfolyamon. Most ez növekedésnek

számít, hiszen a pandémia alatt, 2021-ben kevesebben voltak. Egyébként összesítés szerint 1948-tól 2024-ig a Protestáns Teológiai Intézetben összesen 3033-an iratkoztak be. Ebből természetesen nem mindenki fejezte be a tanulmányait, de a nagy többségük lelkipásztorként szolgált és szolgál ma is gyülekezeteinkben.

– *Más szakokon jellemző a lemorzsolódás, mi a helyzet a teológián?* – Viszonylag kevesen morzsolódnak le, és akik elvégzik a teológiát, azoknak 92 százaléka ezen a pályán helyezkedik el – ilyen adatokkal azért nem sok egyetem büszkélkedhet.

– *És mi adja azt a bizonyos „szikrát”, hogy valaki lelkészi pályára lépjen?* – Ehhez a pályához mindenképp kell valamilyen elhivatás, valamiféle belső szikra, megérintettség. A teológia ma nem tartozik a „menő” egyetemek sorába, kicsit riasztóan hat az is, hogy azon kevés szakok egyike vagyunk, ahol felvételi vizsga van: és nem csak a tárgyi tudást vizsgáljuk meg, hanem igyekezünk a jelentkezők alkalmasságát is felmérni, ráadásul több szóbeli vizsgán is bizonyítani kell.

– *Mostanában az egyetemi oktatók szóvá teszik, hogy az iskolából kikerülők felkészültsége kívánnivalót hagy maga után.* – A felkészültség milyensége és annak megítélése sokat változott a 2000-es évek elejéhez képest is. Mi magunk is meg kell tanuljunk, hogy miként lehet a ma nemzedékének a technológia minden áldását felhasználva úgy tanítani, hogy az eredményes és hasznos is legyen. Nem azt mondom, hogy nem olvasnak a fiatalok, inkább azt, hogy másként olvasnak, elképesztő gyorsasággal jutnak hozzá az információhoz és ez érthető, hiszen ők így szocializálódtak. – A mesterséges intelligencia térhódítása korszakában felmerülhet az is, hogy átalakítja-e ez a jelenség az oktatást? Mondjuk a teológia esetében, ha valaki azt kéri a mesterséges intelligenciától, hogy írjon egy prédikációt egy adott textusból kiindulva, pillanatok alatt megteszi. – Valóban, a mesterséges intelligencia új feladatok elé fog állítani, és az oktatás során is sok etikai kérdést vet fel. Mi szerencsés helyzetben vagyunk ilyen tekintetben, mert viszonylag kevés a diákunk, és ismerjük őket. A mesterséges intelligencia gyártotta anyagot egy szemináriumi dolgozatban ki tudom szűrni, ha ismerem a szerző felkészültségét, képességeit. Ekkora diáklétszám mellett ez nem lehetetlen dolog. Ugyanakkor a mesterséges intelligencia nem az ördögtől való, bátorítani kell diákjainkat ennek okos és etikus felhasználására.

– *Azt említettük az imént, hogy a humán szakok iránt csökken az érdeklődés, de sok szó esik arról is – a népszámlálási adatokban is kimutatható – hogy egyáltalán a vallás, az istenhit is teret veszít a társadalomban. A lelkészképzésben mindez érzékelhető?* – Ez egy általá-

nos jelenség, és a jelek szerint még inkább szembe-sülni fogunk ezzel. Úgy gondolom, hogy azok, akik a teológiára felvételiznek, azokat tényleg a hivatástudat vezérli. Második éve az intézet körutakat szervez, tanáraink és diákjaink ellátogatnak a nagyobb kollégiumokba, felekezeti iskolákba és bemutatják az intézetünkben folyó munkát. Világosan látjuk, hogy elmúlt az az idő, amikor nem kellett semmit csinálni, és a diákok tömegesen jelentkeztek a teológiára. (2022-ben egy bemutató kisfilm is készült a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetéről, ez ma is megnézhető:

<https://www.facebook.com/watch/?v=1883717332019556> – szerk. megj.)

Régi képeslap a teológiai intézet épületéről • Fotó: Protestáns Teológiai Intézet/Facebook –

Miért érdemes ma Erdélyben protestáns lelkésznek menni? – Egyszerűen hangzik, de igaz: ez az a hivatás, amibe ha az ember beleszeret, akkor egy életen keresztül nem tudja abbahagyni. Annak idején azt mondták, hogy nyugdíjas állás kell az embernek, megkezdted egy gyárban, onnan mentél nyugdíjba. Ma már nincs ilyen... talán a lelkészi hivatás? Aki pedig meg akar gazdagodni, az nem lelkészi hivatást választ. A papok nem szoktak meggazdagodni, de hát van másfajta gazdagság is, ami pénzben nem kifejezhető. – *A protestáns felekezeteknél egyre gyakrabban látunk a szószéken hölgyeket. Egyre „nőiesebbé” válik vajon ez a hivatás?* – Igen, valós jelenség, hogy egyre több nő választja ezt a hivatást. A református és evangélikus egyház korábban is vett fel nő hallgatókat, az unitáriusok 1990-ben vették fel az első nő hallgatókat. Jelenleg ott tartunk, hogy az unitárius hallgatók között több a nő, mint a férfi, és ha realista vagyok, nem hiszem, hogy ez a tendencia megfordul. Nem megkezdődött, hanem folytatódik az „elnőiesedés”. Ez nem egy egyszerű kérdés, könyvtárnyi szakirodalma van, minálunk még a tradicionális nemi szerepek működnek és

ez nem feltétlenül rossz. Visszatérve az unitáriusokra: jelenleg még férfi lelkész több van, mint nő, de ez hamarosan megváltozik. Már az is hatalmas előrelépés volt, hogy a végzett nő hallgatókat lelkésszé szentelték, erre az unitárius egyházban 1990 előtt nem volt példa. Teológiai tanulmányokat ugyan folytathattak, de lelkeszi szolgálatot nem. Ez ma már szerencsére a múlté, de azt nem merném kimondani, hogy a női lelkészség teljesen megváltoztatta volna a vallási hagyományt. A lelkészek között növekszik a nők aránya, de vezető funkcióba még mindig arányukon alul reprezentáltak. De erről a kérdéstről beszéljünk kb. 10 év múlva... – *A lelkeszi hivatás presztízsének kérdése összefüggésben állhat az előbb említett témánkkal, hogy egyre kevésbé vallásos a társadalom?* – Nem gondolom, hogy a társadalom kevésbé vallásos lenne, inkább másként vallásos. Ez valami olyanfajta elvilágiasodás, ami ugyan igényli a vallásosságot, a spirituális életet, de az intézményes egyházat nem. Sok ismerősöm mondta el, hogy ők szeretik a vallásukat, igénylik is, hogy legyen valamifajta lelkeség, de ezt valahogy intézményen kívül képzelik el: vallás igen, spiritualitás igen, lelkeség igen, de intézményi kötöttség nem. Vagy egyenesen úgy, hogy pap nem kell, de lelki vezető, coach vagy guru igen. Itt kell, kellene bölcsnek lenni...

Kovács Sándor egyetemi tanár, rektor Teológiai tanulmányait a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben végezte, 1993-ban szerzett lelkeszi oklevelet. Ezt követően Kolozsváron volt segédlelkész, 1995-96-ban az Amerikai Egyesült Államokban, Berkeleyben a Starr King School for the Ministry teológián tanult. Angliában, az oxfordi Manchester New Collegeban tanult 2006-ban. 2007-ben a Szegedi Tudományegyetemen doktorált, 2022-ben a Debreceni Hittudományi Egyetemen habilitált. Több könyv és tanulmány szerzője, a Keresztény Magvető c. folyóirat főszerkesztője. Kutatási területe az unitárius egyház története, az angol és amerikai unitárius kapcsolatok, az unitárius liturgia és énekeskönyvek stb. Hobbija a természetjárás.

Forrás: kronikaonline.ro

Karikó Katalin megtartotta Nobel-előadását Stockholmban

Az előadását Az mRNS kifejlesztése gyógyításhoz címmel tartotta meg

Megtartotta Nobel-előadását csütörtökön délután Stockholmban Karikó Katalin biokémikus, kutatóbiológus, aki az amerikai Drew Weissmannal megosztva veheti át idén az orvosi-életteni Nobel-díjat az mRNS-alapú vakcinák kifejlesztését megalapozó felfedezéseiért.

Karikó Katalin biokémikus--Fotó: MTI/Koszticsák Szilárd

Karikó Katalin úttörő munkássága új korszakot nyitott sokféle betegség kezelésében és megelőzésében, ő az első magyar nő, akit Nobel-díjjal tüntetnek ki. A világ legnagyobb tudományos elismerését Weissmannal a nukleozid módosítással kapcsolatos felfedezéseikért kapják, amelyek lehetővé tették a Covid-19 elleni mRNS-alapú vakcina kifejlesztését is.

Karikó Katalin és Drew Weissman előadására a Nobel-díj vasárnapi átadását felvezető program részeként került sor a Karolinska Intézet aulájában.

Karikó Katalin a nagy érdeklődés övezte előadását Az mRNS kifejlesztése gyógyításhoz címmel tartotta meg.

„Nagyon izgatott vagyok, mert ilyen nagy hallgatóság előtt még sohasem tartottam előadást” – kezdte beszédét. Hozzátette, hogy már csak azért is izgatott, mert neki kell bemelegíteni a közönséget kollégája, Drew Weissman előadásához, amely az mRNS-technológia jelenét és jövőjét fogja tárgyalni.

Előadásában felidézte az mRNS-kutatás legfontosabb mérföldköveit 1961-től, amikor az mRNS-t felfedezték, napjainkig. Megemlékezett a kutatásokban nagy szerepet játszó tudósokról, és felvázolta, hogy milyen állomásai voltak saját tudományos munkásságának, és milyen kitartó kutatások vezettek egyik eredménytől a másikig.

Bemutatta a Drew Weissmannal közösen végzett kutatásaikat, és felsorolta az eredményeikkel kapcsolatos publikációkat.

Vetített prezentációval kísért, lendületes beszédében a kutatói munka jelentőségét is hangsúlyozta, és a tudósi pálya nehézségeivel kapcsolatban saját példáját megemlítve kiemelte, hogy nem szabad feladni, mindig a következő feladatra kell koncentrálni.

Előadásában fontos kiindulópontként hivatkozott a szegedi egyetemen töltött éveire. Az előadás végén elhangzott köszönetnyilvánításában pedig kiemelte, hogy milyen fontos volt számára egykori alma matere, ahol a tudományos alapokat megszerezte.

Az M1 aktuális csatorna helyszíni tudósítójának beszámolója szerint az eseményen csaknem 650 fős közönség volt jelen, amelynek tagjai már fél órával megtöltötték az aulát. A hallgatóság soraiban professzorok, orvostanhallgatók és a díszvendégek foglaltak helyet. A magyar vendégek között jelen volt Kondorosi Éva biológus, Jakab Ferenc virológus, Szabó Gábor Tamás kutatóorvos, a BioNTech társigazgatója, valamint Müller Adrien, Magyarország stockholmi nagykövete.

Forrás: magyarhirlap.hu

Krausz Ferenc: A Nobel-díj hihetetlen bátorítást jelent

Elmondta: teljesen egyöntetű véleményük, hogy nagyon nehéz előre látni, milyen felfedezések születhetnek

A Nobel-díj hihetetlen bátorítást jelent, hogy amit csinálunk, azt nemcsak „szórakozásból” tesszük, hanem egy nap fontos alkalmazások nőhetnek ki felfedezéseinkből – mondta Krausz Ferenc csütörtökön Stockholmban, ahol az idei fizikai, kémiai és közgazdasági díjazottak együtt tartottak sajtótájékoztatót a Nobel-díj vasárnapi átadását felvezető programsorozat részeként.

Krausz Ferenc Nobel-díjas fizikus interjút ad egy tévéstábnak a Svéd Királyi Tudományos Akadémián Stockholmban 2023. december 7-én. Krausz Ferenc az attoszekundumos fizika területének megalapításáért és az elektronok kutatásáért Anne L’Huillierrel és Pierre Agostinivel október 3-án megosztva nyerte el az idei fizikai Nobel-díjat. A díjátadó ünnepséget december 10-én rendezik a svéd fővárosban

Fotó: MTI/Koszticsák Szilárd

Az idei fizikai és kémiai Nobel-díjjal elismert területek – az attoszekundumos fizika és a kvantumpótyók – kitűnő példái annak, hogy mennyire fontos az alapkutató – mondta az alapkutatók jelentőségét firtató újságírói kérdésre válaszolva Krausz Ferenc.

Az idei fizikai Nobel-díjasok együttműködésére vonatkozó kérdésre válaszolva Krausz Ferenc rámutatott, hogy az ő esetük pont arra csodálatos példa, hogy a tudomány hogyan hoz össze különböző ötleteket, amelyek megálmodói nem is ismerik egymást. Díjazott-társaival sosem működtek együtt szorosan, de sok inspirációt jelentett számára munkájuk – tette hozzá.

Anne L’Huillier – aki Krausz Ferencsel és Pierre Agostinivel együtt az idei fizikai Nobel-díjat kapja – kiemelte, hogy kutatási területük nagyon erős Európában, és ennek oka az Európai Unió támogatása, olyan európai hálózatok létrehozása, amelyek segítik a tudósok találkozását és eszmecseréjét.

A sajtótájékoztatót követően Krausz Ferenc az M1 aktuális csatorna helyszíni tudósítójának elmondta: teljesen egyöntetű véleményük, hogy nagyon nehéz előre látni, milyen felfedezések szülehetnek majd egy olyan új világban, ahol az ember azelőtt még nem járt, így meg sem próbálja megjósolni, az elkövetkező 5-10 évben milyen alkalmazások szülehetnek felfedezésükből.

„Talán arra helyezném a hangsúlyt, hogy mi az az alkalmazás, amelyet már néhány éve elkezdünk és egyre nagyobb erővel dolgozunk rajta. Ez egy orvosi alkalmazás, ahol megpróbáljuk az attoszekundumos mérés technikát arra használni, hogy minél nagyobb mennyiségű információt gyűjtsünk az emberi vérből az emberek egészségi állapotára vonatkozóan” – emelte ki, hozzátéve, óriási örömmel tölti el, hogy ezt a kutatást most már súlypontilag Magyarországon végezhetik a magyar kormány hathatós támogatásának köszönhetően.

Hangsúlyozta: külön örömmel tölti el, hogy az elmúlt hetekben kaptak arra is biztosítékot, hogy ez a támogatás nem fog megszűnni a következő egy-két évben, kaptak egy hosszú távú perspektívát, ami rendkívül fontos, hiszen egy olyan – az egész országra kiterjedő – klinikai vizsgálatot indítottak el néhány évvel ezelőtt, amelynek a futamideje legalább 10 év.

Az interjúban Krausz Ferenc felidézte, hogy a Nobel-díjjal elismert kutatásukban az áttörés a New York-i Világkereskedelmi Központ elleni támadás előtti éjjel, 2001. szeptember 10-ről 11-re virradóra történt. A hajnali órákban kezdett el igazán jól működni a kísérlet, úgy 4-5 óra körül tartottak ott, hogy a kísérlet többszöri megismétlése után biztosak vol-

tak abban, hogy amit látnak, azt jól értelmezik és azok tényleg az első attoszekundumos impulzusok.

Arra a kérdésre, hogy az elmúlt több mint 20 év alatt érzett-e nyugtalanságot amiatt, hogy a világ esetleg nem értékeli eléggé ezt a felfedezést, Krausz Ferenc hangsúlyozta: számukra az volt a fontos, hogy kinyitottak egy ajtót egy új világba, ahol ember korábban még nem járt. Az töltötte el őket valami egészen leírhatatlan izgalmossal és várakozással, hogy ha bemennek ezen az ajtón ebbe az új világba, az elektronok világába, amelyeknek a mozgását ember még nem láthatta előtte, akkor ott milyen meglepetések fogják őket érni. „Igazából ez foglalkoztatott minket, semmi más” – fogalmazott a fizikus.

Kitért arra, hogy a műhelyükből kikerült fiatal kutatókra legalább annyira büszke, mint az eredményeire. Most már vannak jó néhány tucatnyian szerte a világban – Ausztráliában, az Egyesült Államokban, Ausztriában, Svédországban, Németországban – professzorok, akik a csoportjában szerezték meg tudásuk egy részét.

A vasárnapi díjátadó kapcsán azt mondta, hogy még mindig nehezebbre esik felfogni, ami történt. Amikor szerdán a Nobel-díj Múzeumban jártak, és ott láthatta Erwin Schrödinger osztrák fizikus, a kvantummechanika egyik atyja oklevelét a Nobel-díjról, akkor kezdett el tudatosulni benne, hogy milyen társaságba került. „Egyszerűen még mindig felfoghatatlan” – mondta az M1 riporterének.

Arra a kérdésre, szülei hogyan élik meg Nobel-díját és a díjátadót, azt válaszolta, hogy nagy izgalmossal. Hozzátette: nagyon nagy megtiszteltetés és felejthetetlen élmény volt számukra, hogy Novák Katalin államfő is meglátogatta őket.

Krausz Ferenc elmondta, hogy a díjjal járó pénzjutalom jelentős részét az ukrajnai háború kitörésekor létrehozott egyesülete kapja majd, amely az ukrajnai gyerekeket támogatja.

Forrás: magyarhirlap.hu

Vasárnap, 2023 december 10-én adja át a svéd király a tudományos élet legnagyobb elismerését, a Nobel-díjat

Csák János kultúráért és innovációért felelős miniszter, a svéd országgyűlés elnöke és Magyarország stockholmi nagykövete köszöntötte Karikó Katalint és Krausz Ferencet Svédország magyarországi nagykövetségén. Mindkét Nobel-díjas kutató meghatottan fogadta a gratulációkat. Karikó Katalin örült, hogy találkozhatott korábbi tanáraival, Krausz Ferenc pedig arról beszélt, milyen jó magyarnak lenni.

Vasárnap adja át a svéd király a tudományos élet legnagyobb elismerését, a Nobel-díjat. Két magyart: Karikó Katalint és Krausz Ferencet is kitüntetnek Stockholmban.

A kutatók a héten számos programon vettek részt. Szombaton a svéd nagykövetségen rendeztek fogadást, amelyen a 2 magyar Nobel-díjas mellett jelen volt a magyar kultúráért és innovációért felelős miniszter, Magyarország stockholmi nagykövete és a svéd országgyűlés elnöke is.

A kultúráért és innovációért felelős miniszter azt mondta: néha úgy tűnik, hogy a tudósok egy másik galaxisban élnek, de vannak közös pontjaink velük, nem is akármilyenek.

Karikó Katalin meghatódott, hogy családtagjai mellett egykori tanárai és a Nobel-bizottság tagjai is részt vettek a fogadáson.

Bár Krausz Ferenc állítása szerint nem szeret magáról beszélni, most mégis kivételt tett.

„Úgy vélem a mostani egy kivételes helyzet. El kell mondanom, és ez a szívem mélyéről jön: magyar vagyok. Magyarország a hazám, és ott érzem otthon magamat”.

Forrás: hirtv.hu

Nemzeti büszkeség

Sokadmagával együtt Ilyés Gyula fogalmazta meg a kérdést: ki a magyar? Nem szándékozom a kérdés részletes megválaszolására. Magyaroknak magyar az anyanyelv, a haza, a nemzet, a szív. Lélek és szellem. Nemzeti büszkeség. A lelki személyazonossága alapján magyar ember biztosan hallott a tizenhárom aradi vértanúról, és megemlékezett a nemzeten túli egyetemes szabadságvágyról. Bár egyre kevesebben vannak, de ma is akadnak olyanok, akik név szerint felsorolják a tizenhárom mártírt: Aulich Lajos, Damjanich János, Desseffy Arisztid, Kiss Ernő, Knezić Károly, Lahner György, Lázár Vilmos, Leiningen-Westerburg Károly, Nagysándor József, Poeltenberg Ernő, Schweidel József, Török Ignác, Vécsey Károly. Melléjük sorolva a szintén október hatodikán Pesten kivégzett Batthyányi Lajost. Vagy további négy aradi vértanút, akik korábbi vagy későbbi időpontban lelték erőszakos halálukat: Ormai Norbert, Kazinczy Lajos, Lenkey János és Hauk Lajos. Valószínűleg valamivel többen tudnák felsorolni a hetven évvel ezelőtt Londonban világraszóló sikert arató Aranycsapat tagjait. A magyar csapat összeállítása szinte azonos volt a Bernben később vébé döntős csapattal: Grosics – Buzánszky, Lóránt, Zsákariás, Lantos – Bozsik, Hidegkuti – Budai II, Kocsis, Puskás, Czibor. Nem feledkezve meg arról sem, hogy a hat-három utolsó negyedórájában Gellér Sándor védett a magyar kapuban. A berni kezdőcsapatban Tóth váltotta Budait, előzőleg pedig Puskás sérülése miatt Sebes Gusztáv, a csapat szakvezetője Palotást tette be a tizenegybe. Amúgy a népnyelv az Aranycsapat 12. játékosának a legendás rádióriportert, Szepesi Györgyöt tartotta. Az aradi tizenhármak és a londoni/berni tizenegyek mellett vajon nem illene-e hasonlóképpen ismerni a tizenkét magyar Nobel-díjast, ismerkedni neveikkel? Főleg most, amikor felfokozott nemzeti érdeklődést vált ki a Nobel-díjak idei (vasárnap este rendezett) ünnepélyes átadása, hiszen kivételes módon két magyar díjazott szerepel az elismertek között.

Bár nincs egyetértés a magyar Nobel-díjasok számát illetően, a későbbiekben ismertetett kritériumok alapján tizenkét magyar Nobel-díjasról, valamint további hét magyar származású, magyar ősökkel rendelkező Nobel-díjasról beszélhetünk. Két személy (Szent-Györgyi Albert, Kertész Imre) Magyarországon, magyar állampolgárként kapta meg a rangos elismerést ottani munkásságuk eredményeként, de később előbbi is elhagyta a szülőföldet, utóbbi pedig oda tért vissza végső pihenőre. További tíz díjazott Magyarországon született, magyar az anyanyelvük – Lénárd Fülöp és Herskó Ferenc kivételével –, alapképzésüket magyar iskolában szerezték, eredményeiket viszont külföldön érték el. Hat olyan díjazott van, akiknek csak a szülei születtek Magyarországon, egynek a nagyszülei, de ők maguk már nem ott jöttek világra, nem vallották magukat magyaroknak. Ők aligha magyar Nobel-díjasok, de származásuk miatti kötődésük vitathatatlan, tehát magyar vonatkozás is fellelhető az elismerésben. Íme a tizenkét magyar Nobel-díjas neve a díjazásuk sorrendjében: Lénárd Fülöp, Szent-Györgyi Albert, Hevesy György, Békésy György, Wigner Jenő, Gábor Dénes, Harsányi János, Oláh György, Kertész Imre, Herskó Ferenc, Karikó Katalin, Krausz Ferenc. És íme a magyar felmenőkkel rendelkező további Nobel-díjasok: Bárányi Róbert, Zsigmondy Richárd, Milton Friedman, Daniel Carleton Gajdusek, Elie Wiesel, Polányi János, Louise Elisabeth Glück. Közben a fenti, már jól ismert neveket ismételtetjük, büszkén gondolunk a legnagyobb elismerésben részesülőkre, a legrangosabb tudományos díjat elnyerő okos emberekre. Kiemelten arra, hogy idén két újabb Nobel-díjjal gazdaggodott a nemzet. Karikó Katalin az orvosi Nobel-díjat az mRNS-alapú orvoslás alapjainak megteremtéséért nyerte el születésileg is amerikai kutatótársával együtt, ami a koronavírus elleni új típusú védőoltások gyors kifejlesztését és gyakorlati alkalmazását tette lehetővé. Krausz Ferenc két francia-amerikai tudóssal megosztva kapott fizikai Nobel-díjat az általa kifejlesztett „attoszekundumos fényimpulzusokat létrehozó kísérleti módszerekért, melyek lehetővé teszik az elektronok anyagi viselkedésének tanulmányozását”. A legnagyobb magyar, Széchenyi István azt vallotta, hogy „a tudományos emberfő menyisége a nemzet igazi hatalma”. Nekünk pedig az a feladatunk, hogy nemzeti büszkeséggel gondoljunk kiemelkedő mártírjainkra, sportolóinkra, művészeinkre, tudósainkra. A kiművelt emberfők sokaságából kikerülő legnagyobbjainkra.

Dr. Ábrám Zoltán

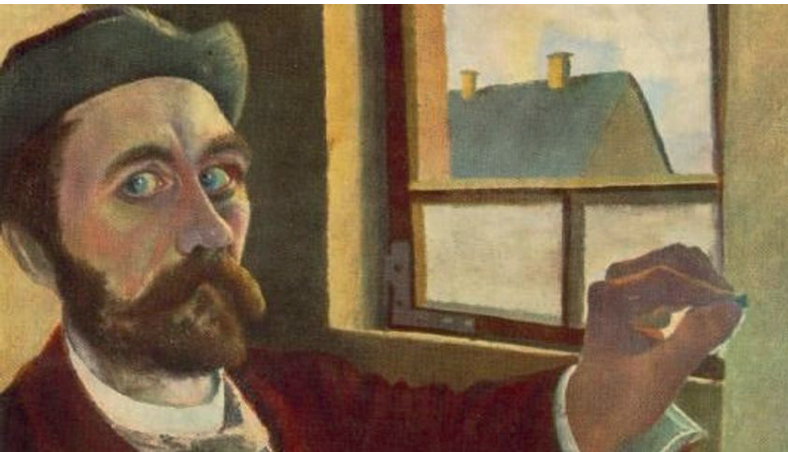
A szerző marosvásárhelyi egyetemi tanár

Forrás: kronikaonline.ro

Csontváry 170 – tudományos konferencia

A festőgéniusz születésének 170. évfordulója alkalmából rendeznek tudományos konferenciát a leányfalui Ravasz László Emlékházban december 10-én. Az eseményen elhangzó előadások és kerekasztal-beszélgetések célja, hogy hozzájáruljanak Csontváry Kosztká Tivadar életművének feldolgozásához és jelentőségének megértéséhez.

Forrás: magyarnemzet.hu

Vianeni Krónika: 1 --- Reménykeltő tanácskozás 2023 március 4-én

Kedves testvéreim+ Küldöm a szombati találkozónk nyomán fogant leveletem. Örvendek hogy eljöttetek a teljes hollandiai magyarságot érintő beszélgetés megéjtésére.

Érezzük az összeomlás fájdalmát, de reménység szerint mégis tovább léphetünk Vianen országos hasznú adminisztrálásában.

A jövőre nézve kérem, hogy a szentek állhatatosságával viszonyuljunk Vianen ügyéhez, talán úgy, mint ahogyan azt az adományozók tették a lelki élet és a hitben való megmaradás szolgálatára. Szívélyes üdvözlettel: János---Zwolle, 2023 március 6.

Jegyzet és nyilvános tájékoztatás

Folyó év március 4-én délután Vianenben egy te-repszemlével kiegészített beszélgetés keretében találkoztunk. Koordináló szerepe volt Urbán Ákos gondnok testvérünknek és nt. Tüski Márti lelkész testvérünknek, amelyért ezúton is köszönetet mondunk. Megjelentek névsora: Baranyai András, Van Bolhuis Szabó Emőke, Csanády Ágnes, Hermán M. János, Sólyom Uzonka, Szilágyi Árpád, Tüski Márti és Urbán Ákos.

Tekintettel arra, hogy az épület állapotának a romlása szorosan kapcsolódik a Lelkigondozó Alapítvány vezetőségének a működésképtelenségéhez, ezért véleményem szerint a továbbiakban közös erővel kell törödnünk a helyreállítás és az elhangzott adósság

rendezésének az ügyében.

A jelenlévők által kezdeményezett javaslatok alapján Paál Károly, Paál Ildikó, Kelemen Attila Csongor és Makkai Réka is felkerült azokra a listákra, amelyek a hét tagú Gondnoki Tanács és egy cselekvőképes Általános Gondnoki Tanács felállításához szükséges. Tehát a két meglévő vezetőségi tag, nt. özv.Tüski Istvánné Szabó Márta testvérünk és fia, Tüski István Vajk testvérünk a továbbiakban a megoldásra váró feladatok intézéséhez bátran ragaszkodhat a felajánlott segítséghez. Véleményem szerint az immár kötelező bírósági közreműködés előtt a névsorok összeállításának dolgában az Alapítvány vezetőségének két tagja és a jószolgálati munkát vállaló Tüski Márti lelkész testvérünk szíveskedjenek egyeztetni Urbán Ákos atyánkfiával, aki a HMSZ elnöke, a Zwollei Református Egyházközség gondnoka, ráadásul korábban az Alapítvány titkára volt. Továbbá Szilágyi Árpád testvérünk bevonását is javaslom a névsorok teljes nyilvánossággal való egyeztetésének a dolgában.

A szívvel és lélekkel elkötelezett testvéreink közül megemlítem Szabó Dániel magyarországi testvérünk nevét, a magyar keresztyén misszió apostoli lelkületű lelkipásztorát, Vianen történetének ismerőjét.

Tisztelt Címzettek!

Ezen leveletem a felolvasott Péld. 8. verseinek és a Heidelbergi Káténak az ember nyomorúságáról, megváltásáról és a háládatosságról szóló tanításának a szellemében fogant felelősség indíttatására írom. Adja Isten, hogy legyen fületek a hallásra és az önzetlen cselekvésre. Most ne foglalkozzunk azzal, hogy a Lelkigondozó Alapítvány évtizedeken keresztül miért izolálta magát, vagy azzal a ténnyel, hogy a közgyűlések hiányában a hollandiai protestáns magyarságot miért zárták ki a vezetésnek vagy bármilyen döntéshozatalnak a folyamatából.

Mindnyáján tudjuk, hogy a romokat csak elkötelezett hittel, nyílt vezetési tapasztalattal, megosztó szándék nélküli közös erővel lehet megépíteni. Szerintem a történelmi jelentőségű telek megtisztítása azért is közös kotelességünk, mert ez olyan hely, amelyhez számos magyar lelkeségi-kulturális-diakonális emlék fűződik, és megérdemli, hogy elhanyagoltság helyett a Weener és a Tüski család jószolgálatának az emlékjeleit hordozza. Változtak az idők, ma már könnyűszerrel megoldható, hogy a közeljövőben minden vasárnap istentiszteletek tartassanak a Magyar Otthonban.

Szervezési gyakorlat alapján fontosnak tartom Kelemen Csongor Attila, Makkai Réka, Paál Károly, Paál Ildikó, címének megszerzése után pedig dr.Szabó Dániel testvérünknek értesítését azzal a céllal, hogy felkészülhessenek a felkérés elfogadására vagy megköszönésére, hiszen többen is nem voltak jelen a megbe-

szélésen. ----- Tehát: a hét tagú Gondnoki Tanácsban való részvételre a meglévő két vezetőségi tag mellé a következő hívek felkérését javasoltuk: Van Bolhuis Szabó Emőke, Csanády Ágnes, Kelemen Csongor Attila, Paál Ildikó, Szilágyi Árpád és Urbán Ákos atyánkfiát. Az Általános Gondnoki Tanácsban való részvételre pedig szintén közösen javasoltuk Baranyai András, Hermán M. János, Paál Károly, Sólyom Uzonka testvéreinket. Javaslatom alapján nagy nyereségünk lenne a Magyarországon élő dr. Szabó Dániel testvérünk bevonása az Alapítvány általános gondnoki tanácsába. Teszem ezt a teológiai doktori fokozatommal járó megbízatásom és kötelességem alapján, továbbá a magyar református egyházi hagyományok gyakorlata szerint, amikor süszéghelyzetben a rangidős lelkészek véleménye megfontolásra érdemes.

Ismételten felhívom az érintettek figyelmét, hogy a Lelkigondozó Alapítvány tevékenységének a sikeres újrakezdés érdekében, különösen a névsorok összeállításának dolgában szíveskedjenek egyeztetni Urbán Ákos és Szilágyi Árpád atyánkfiáival, akiket egyházi és társadalomismereti szempontból is alkalmasnak tartok az összefogás szavatolására.

Az olvasók életére áldást és békességet kívánunk, Isten nagyobb dicsőségének a hollandiai szolgálataért pedig mennyei erőkért imádkozunk.

Családom nevében is szeretettel küldjük köszöntésünket:

Hermán M. János nyugalmazott lelkipásztor.
Zwolle, 2023 március 6-án.

Ps. Jelenlegi helyzetünkben mindenkit arra kérek, hogy amennyiben Vianen dolgában valakinek megoldási javaslata van, azt ne telefonálás révén, hanem írásban közölje.

**Magam
helyett
újra csak
virágot
küldhetek.
Szeretettel!**

**Horváth
Piroska**

Vianeni Krónika: 2 --- Szabadtéri istentiszteletnek keresünk helyet.....

Kedves testvéreim!

Ezt a levelet a közjó érdekében írjuk. Mert Vianen valamikor ezt jelentette a magyarság számára.

Vianeni magyar alapítványunk emlékének az őrzésén eddig nemcsak a Harangszóval ügyködtünk. Tény, hogy együtt imádkozunk a megoldásért! A romlások megépítéséért. Nem veszekszenk a helybenmaradottakkal. Egy dolog azonban biztos: nem az elárvult pávák lakatolták le a kapukat. A ház körüli vadon lakói senkit se zártak ki, ők ösztönszerűen kárognak és pávamódra, rikácsolva őrzik a birtokot. Vianen kapcsán talán emlékeztethetnénk magunkat az elásott talentumra vagy a tegnapi terméketlen fügefára és a prédikációban említett tuskékre.

Benyomásaink sorát megszakítva, pillanatnyilag a gyors segítségeket kérjük. Tudjátok jól, hogy szükség van hét vezetőségi tagra. Magunk között továbbra is sorolhatnánk visszafogottan, hogy elvontunk mi Vianen nélkül is, stb.....

Testvéreim, tapasztalhattátok, hogy nyíltan és civilizáltan tártuk fel a közegyházi fórumokon / NYMRLSZ, Tanácskozó Zsinat, Magyar Református Világszövetség, NyMPGySz/ a fonák hollandiai helyzetet, de a szép szóból az egyházi vezetőink nem akartak érteni. Könnyű arra hivatkozni, hogy meghaladta a hatáskörüket, másrészt emberek baráti kapcsolatait fontolgatták és sem látni, sem hallani nem akarták, hogy Hollandiában alapítványi korlátokkal tartják távol a híveket az egyházi élet megszervezésétől és ellenőrzésétől. Ezért a betokosító folyamatért a hollandiai történelmi egyházaknak is felelősége van.

Az idők folyamán a vianeni alapítvány döntésképtelenné, kormányozhatatlan tákolmánná silányult, közgyűlést évtizedek óta nem tartottak. Úgy vélem, hogy fáj és éget ez mindenkit, akinek bár egy mustármagnyi hite és egy csipetnyi falusi egyházközségi tapasztalata van. Aki ismeri a magyar közmondást, hogy gyáva népnek nincs hazája, az érti, hogy a változtatáshoz hiányzott az evangéliumi magatartás.

Hetven évig túrta a presbitérium nélküli rabulisztikus egyházasdit a hollandiai magyarság, ami érthetetlen a vasfüggöny mögül jövők számára. Szülőföldünkön a Presbitériumok kiállításának köszönhetően, úgy-ahogy, de mégis áttekinthető volt az egyházi ökonómia, védhető volt a szolgálat, a jog és a becsület, a tisztségviselők választása. Inspektorok, milicisták, szekusok és militáns ateisták azért bántották a pásztorokat, hogy széledjen szét a nyáj, itt pedig,

birtokon belül és kívül, nem volt presbitérium és senki se kérhette számon az inkompetenciát. Most már elég! Sok száz magyar ember evangéliumi elérésének a felelőssége emészti a keblünket, mert olyan nincs, hogy ezt nem kéri tőlünk számon Krisztus Urunk, még hamarabb, mint ahogyan eljön ítélni eleveneket és holtakat. Vianen telkén minden vasárnap istentiszteletet kellene tartani, akár a páváknak is, Szent Ferenc módjára.

Szeretett atyámfiai, igyekezzetek megszervezni a presbitériumokat még ebben az esztendőben! Hála Istennek, hogy Hágában már léptetek. A jövő esztendőben, ha nem teszitek meg, úton-és útfélen számon kéri a mulasztást! Így a közeljövőben a presbitériumok majd eldönthetik az egységes hollandiai magyar református egyház létrehozását, amelyet aztán akár alapítványokkal is lehet támogatni a legjobb tudásunk szerint.

Addig is: megismételve a kérést: szíveskedjetelek részt venni Vianen gondjának orvoslásában, hogy valamikor saját helyen tudjuk elkezdni a közösség-építést, amire óriási az igény az elpogányosodó világunkban.

Igazán elvárjuk, hogy MOST, egy igennel vagy nemmel feleljetelek a felkérésre. EZT MA szíveskedjetelek megtenni, hogy az első körbeli válaszok nyomán, ha szükséges, tudjunk másokat is felkérni a helyek betöltésére. Senkinek sem kell magyarázkodni: igen-igen vagy nem-nem legyen a ti választok. Fontos tudnivaló, hogy az alapítványi épületen állítólag van valamennyi adósság. Egy másik Vianeni Otthon alapítvány is létezik, kulturális célokra, ez nekünk újdonság. A telek eladásával a hollandiai magyarság megkérdezése nélkül ne kísérletezzenek, akiket ismerünk, azok ellenzik az eladást!

Jelezzük, hogy tagságot vállalt eddig Toma Lóránt, Szilágyi Árpád, Csanády Ágnes és Marci Márió. Várjuk Van Bolhuis Szabó Emőke testvérünk jelentkezését. Kelemen Attila Csongor és Makkai-Deuten Réka is segítségünkre lehet. Találkozunk a jakabi feltétel alatt Zeistben, jövőre pedig Vianenben!

Zwolle, 2023. június 19

Vianeni Krónika: 3 Továbbra is igényt tartunk egy állandó egyházi központra

A Hollandiában élő több ezres, protestáns kötődésű magyarság lelki életének a folyamatos gyakorlásához nagy szükség lenne egy saját templomra vagy közösségi házra. Saját épülete a katolikus atyánkfainak sincs. A mostani jóra-rosszra egyaránt képlékeny világban óriási igény van egy olyan szabadterületre, mint a Hollandiai Magyar Protestáns Lelkigondozói Szolgálat Alapítvány Vianeni Magyar Otthona, ahol vasárnaponként kétszer is folyamatosan lehetne istentiszteleteket tartani és nem kellene mindenkor a bérelt templomok vagy cserkésztelepek használati beosztásához igazodni. Vianenben már három éve szünetel minden tevékenység, közvetítésre lenne szükség a bezárt kapuk megnyitásához. Ami maradt, az egy jobb sorsra érdemes csoport, jelenleg egy közeli sporttelepen találkoznak, ahol Sólyom Uzonka Lilla szolgál a zwollei egyházközség megbízásából, útiköltségét a zwollei egyházközség fedezi. Dr. Tóth Miklós István aa. halála után két tag maradt a héttagú Alapítvány vezetőségéből, özvegy Tüski Istvánné Szabó Márta nyugalmazott lelkész testvérünk és fia, Tüski István Vajk. Szomorú, hogy a jelenlegi hollandiai magyar gyülekezetek képviselői közül senkit sem vontak be az 1957-ben létrehozott lelkigondozói szolgálat alapítványának a vezetőségébe. **Döbbenettel értesültünk a döntésükről, miszerint 2023. július 5-én Woei-Jet-Kong és Erkelens nevű, számunkra ismeretlen személyeket jegyeztettek be a vezetőségbe, minekutána évtizedeken keresztül egyetlen közgyűlést sem tartottak.** Van-e ennél további is hanyatlás az alapítvány történetében? Idén márciusban kiderült, hogy 1972-től működik még egy bejegyzett alapítvány, a Vianeni Magyar Otthon Alapítvány, amelyről a hollandiai magyarságnak eddig nem volt tudomása. Egy katolikus testvér, aki hajdanán oda járt lelkigyakorlatra és nagyon szégyelli a hollandiai vallásos magyarságot ért sérelmet. Bízunk a december 15-i törvényes orvoslásban, Isten kezébe tesszük az ügyet, mondotta egy református testvérünk, minekutána a Hollandiai Magyar Szövetség és a Zwollei Magyar Református Egyházközség hivatalosan is bejelentette, hogy igényt tart az 1957-ben alapított Protestáns Lelkigondozói Alapítvány megújítására.

GLORIA IN EXCELSIS DEO!

Lk 2,14

Áldott karácsonyt és boldog új esztendőt!

Adorjáni Zoltán és Buzogány Dezső,
a Református Szemle szerkesztői

A golyóstoll feltalálójának a lányával találkozott Orbán Viktor Argentínában

A Buenos Airesben élő Bíró Mariann az argentin-magyar közösségben az egyik legbefolyásosabb személy, így a híres édesapa mellett ez is oka volt annak, hogy a miniszterelnök felkereste.

Az Argentínában tartózkodó Orbán Viktor miniszterelnök azért utazott Buenos Airesbe, mert vasárnap, december 10-én részt vesz az ország új elnöke, Javier Milei beiktatásán – és közben találkozott Bíró Mariann-nal, aki Bíró Lászlónak, a golyóstoll feltalálójának lánya. --- Nyitókép: Mandiner

A golyóstoll nagyon egyszerű szerkezetnek tűnik, mégis nagyon sok embernek nem sikerült ezt megal-

kotni, pedig már Galileo Galilei is próbálkozott vele. Bíró László elévülhetetlen érdemeket szerzett abban, hogy olyan eszközt sikerült megalkotni, amelynek segítségével

folyamatosan, szépen lehet írni, s nem melleleg túlzás nélkül állíthatjuk, hogy az egész világ használja.

A Wikipédia szerint Bíró a magyarországi zsidótörvények miatt 1938 végén Párizsba menekült, majd testvérével és egy barátjával, Meyne János Györggyel Argentínába emigrált, ahol a tintával végzett további kísérletek után 1943. június 10-én megkapta a tollára a szabadalmat, megalakította a Bíró Pens of Argentina céget, és megkezdte a sorozatgyártását 1942-től Eterpen, 1943-tól Stratopen majd később, 1944-től Birome (Bíró és Meyne) néven.

A golyóstoll számos országban ma is az ő nevét viseli: spanyolul birome, franciául biron, angolul néha biropennek hívják.

A Buenos Airesben élő Bíró Mariann az argentin-magyar közösségben az egyik legbefolyásosabb személy, így a híres édesapa mellett ez is oka volt annak, hogy Orbán Viktor felkereste. Mind a miniszterelnök, mind az idős asszony nagyon megörültek egymásnak és kellemes hangulatban hosszasan elbeszélgettek.

Forrás: mandiner.hu

Sajtószemle nr.1. - Jan van der Graaf emlékezete in: Confessio 2023/4

Nagytiszteltű Dr. Hermán M. János lelkipásztor úrnak

Nagytiszteltű Lelkipásztor Úr!

A Confessio szerkesztősége nevében hálásan köszönöm Jan van der Graaf-ra emlékező írását, amelyet folyóiratunk ez évi 4. számában örömmel adtunk közre. A Confessio karácsonyi száma papíralapon a napokban érkezik, az online változat December 20-tól olvasható a református honlapon: <http://confessio.reformatus.hu/v/jan-van-der-graaf-emlekezete/>

Áldott Adventet kívánva, őszinte nagyrabecsüléssel, testvéri köszöntéssel:

Csoma Áron felelős szerkesztő

Sajtószemle nr.2. - Az amszterdami "Luther Museum" hirdetése

A „Reformatorisch Dagblad” 2023 dec. 11. sz. 7. oldalán ismerteti a 2019-ben megnyitott „lutheránus” múzeum kincseit és az új igazgató személyét. A múzeumot az amszterdami Nieuwe Keizersgracht egyik régi épületében rendezték be, amelyet ezen a néven ismernek: „De Wittenberg. A múzeumi tárlatra kölcsönkérték a zwollei lutheránus egyházközség tulajdonát képező, alább látható festményt, amelyről Albert van Houwelingen testvérünk készített felvételt 2023. október 15-én

Henk Helmantel festménye. / A groningeni művészeti akadémián végzett 1961-1965 között (Minerva)/

Irodalom:- *Licht dat leven doet*- Bundel met veertig schilderijen van Henk Helmantel (1945) en veertig bijpassende teksten van theoloog, dichter en publicist André F. Troost (1948), waarin beiden vanuit hun christelijke levensvisie uiting geven aan geloof en schepping in woord en beeld. Forrás: <https://www.bibliotheek.nl/catalogus/titel.424482762.html/licht-dat-leven-doet/>

Sajtószemle nr.3---Bonhoeffer utolsó adventje – a börtönben is reményt és vigasztalást adott másoknak

<https://777blog.hu/2023/12/14/bonhoeffer-utolso-adventje-a-bortonben-is-remeny-t-es-vigasztalast-adott-masoknak/>

Dietrich Bonhoeffer német lelkész a nácikkal szembeni ellenállásra tette fel az életét. A Hitler-elleni összeesküvésben való részvételéért börtönbe zárták, ahol egy idő után a családja sem látogathatta. Hite még ilyen körülmények közepette is mélyült, melyet az általa írt

gyönyörű sorokban is láthatjuk. „Az advent ünneplése csak azoknak lehetséges, akik lelkükben nyugtalanok, akik tudják, hogy szegények és tökéletlenek, és akik várakozással tekintenek valami eljövendő nagyobbra” – írta. Az Axióma cikkét szemlélte a **Harangszó-hírlevél**, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapjának világhálós hírlevele, 2023. / 50.hét.

Sajtószemle nr.4 – Megújul a Magyarországi Református Egyház honlapja

A reformatus.hu megújult formában várja olvasóit. Ezzel párhuzamosan elindult a reformatus.hu weboldalunk is. Az új felületre átkerültek statikus tartalmaink, a reformatus.hu pedig kizárólag a hírek, cikkek, videók közzétételének helye lesz. Forrás: <https://reformatus.hu/egyhazunk/hirek/megujul-egyhazunk-hivatalos-honlapja/>

Levél a zwollei gyülekezet tagjaihoz 2023 december 24-én

Beste János en alle medewerkers, op elk gebied,

Dank voor de mooie samenkomst deze 24 december, de fijne warme sfeer, heerlijke lekkernijen na afloop van de kerkdienst.

En vooral ook de mooie vertalingen van de teksten en de preek.

En het was een ontroerende ervaring al die jonge kinderen zo mooi het verhaal van de geboorte in Bethlehem te ervaren, hun verhalen en zingen, de muziek, met vioolspel, mooi gekleed, en alles in vrede en harmonie.

Een groot geschenk dit zo mee te maken, en de gesprekken erna, waardevol.

Fijne waardige dagen en tot spoedig, en zinvol om de wereld voorbij de liefde, verbinding, creativiteit, waarheid, ook te bespreken, zeer ingrijpend in deze eindtijd met zulk intense gebeurtenissen volgens de agenda van de machtigen.

Lieve groet,
Miklós Schermer Voest

Elmúlt vasárnap, december 10-én több szervezet, köztük a Hollandiai Magyar Szövetség támogatásával karácsonyi koncertet adott a Hágai Magyar Énekkar számos szólista közreműködésével. A koncert végén készített fényképpel kívánunk boldog karácsonyi ünnepeket és eredményekben gazdag új esztendőt minden olvasónknak. A Hollandiai Magyar Szövetség vezetősége

Amikor meglátták a csillagot igen nagy volt az örömük.
Mt 2,10

Áldott karácsonyt és boldog új évet!

Nagy Tibor lelkipásztor és családja

AMSTERDAMI
MAGYAR
SZALON

AMSTERDAMI HONGAARS
MAGYAR KÓRUS KÓRUS AMSTERDAM

Karácsonyi koncert Kerstconcert

2023. december 17.
vasárnap / zondag 14:45*
Goethe-Institut Amsterdam

Amsterdami Magyar Kórus Hongaars Koor Amsterdam

közreműködik / met:
Tóth Dóra – szoprán / sopraan
Borsos Máté Lajos – trombita / trompet
Lachegy Anna – cselló / cello
Lachegy Máté – karnagy, zongora / piano en leiding

*A kórus ezen a koncerten gyermekekkel is kiegészül /
Voor dit concert wordt het koor uitgebreid met kinderen*

*Kapunyitás / deur open: 14:00 Cím / Adres: Herengracht 470
 Belépőjegy / Entree: €10 18 éves kor alatt / onder 18 jaar: €7
 Könyvvásár és karácsonyi finomságok a koncert előtt és után /
 Boekenmarkt en feestelijke Hongaarse hapjes en drankjes ervoor en erna
 A koncert a KÖTA – Magyar Kórusok Napja 2023 rendezvénysorozat része /
 Het concert maakt deel uit van de Dag van de Hongaarse Koren 2023
 Támogató / Mede mogelijk gemaakt door: Amsterdams Fonds voor de Kunst

Karácsonyi koncert az Amsterdami Magyar Szalonban.

A főműsort idén is az Amsterdami Magyar Kórus szolgáltatja, amelynek karácsonyi repertoárja a régi kedvencek mellett ismét új kórusművekkel bővült.

Vezényel Lachegy Máté, aki zongoristaként hangszeres zenével is hozzájárul a programhoz. A koncert további közreműködői: Tóth Dóra szoprán, Borsos Máté Lajos trombita, Lachegy Anna cselló. A kórus idén gyerek fellépőkkel is kiegészül: Mitya Strakhov, Ványik Arnold. Ezenkívül most is lesz irodalmi közjáték és könyvvásár.

Tőkés László szerint Temesváron 1989-ben a románok és magyarok felismerték, hogy közös az érdekük, a szabadság egy és oszthatatlan

Temesváron 1989-ben a románok, a magyarok, valamint az itt élő közel tíz nemzetiség és felekezet tagjai felismerték, hogy közös az ellenségük, közös az érdekük, a szabadság egy és oszthatatlan – mutatott rá Tőkés László a népfelkelés megindulásának 34. évfordulója alkalmából pénteken rendezett temesvári megemlékezésen.

Az egykori temesvári lelkész, későbbi püspök, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) elnöke a Temesvári Rádióknak nyilatkozva úgy értékelte: Temesvár egyik csodája volt az az előreláthatatlan fordulat, hogy a Ceausescu-féle történelemhamisítás és a Securitate megosztó politikája pillanatok alatt kudarcot vallott, a románok és a magyarok összefogtak a kommunista rendszer elleni fellépés és a szabadság kivívása érdekében.

Ezért is rendkívül zavarónak nevezte, hogy azóta etnikai alapon kettészakadt a forradalom emlékezete, elkülönülve tart megemlékezéseket a román és a magyar közösség. Úgy vélte: ha nem keresné a közös emlékezés lehetőségét, azzal akaratlanul is hozzájárulna a történelemhamisításhoz, aminek „a temesvári népfelkelés és a forradalom szent ügye, eszmeisége lenne a kárvallottja”.

Tőkés László fontosnak nevezte, hogy román barátai felajánlották közreműködésüket egy közös fellépés érdekében, és így idén a Temesvár Társaság, a Noua Revista de Drepturile Omului című emberjogi szemle, a Temesvári Forradalom Emlékezete Egyesület, a Pavesiana Könyvkiadó, a bukaresti Lengyel Intézet, az Európai Lelkiismeret és Emlékezet Platformja, valamint a – két éve alapított és azóta is bejegyzésre váró – „December 15. – A román-magyar szolidaritás napja” Egyesület közösen szervezhette meg az évfordulós rendezénysorozatát a Temesvári Forradalom Emlékmúzeumában.

Szilágyi Zsolt, az Európai Emlékezet és Lelkiismeret Platform vezetője tagja a Temesvári Rádióknak elmondta: a román-magyar történelmi kapcsolatokban nagyon ritkán fordultak elő olyan napok, események, amelyekről elmondható, hogy a két nemzet egyszerű polgárai összefognak a szabadságért: márpedig december 15-e ilyen.

Mégis sok olyan forгатókönyv kapott nyilvánosságot az elmúlt 34 évben, amely azt akarja bizonyítani, hogy 1989. december 15-e tulajdonképpen nem is volt

fontos, mert a fontos dolgok Bukarestben történtek december 22-én.

Egyik alapítóként Szilágyi Zsolt a román demokrácia szégyenének nevezte, hogy Románia kormánya mindaddig megtagadta annak a „December 15. – A román-magyar szolidaritás napja” Egyesületnek a bejegyzését, amely december 15-ét az 1989-es forradalom kitörésének napjaként akarja elismertetni.

A két éve alakult egyesület szándéknyilatkozatát Tőkés László mellett Gabriel Andreescu emberi jogi harcos, Florian Mihalcea, a Temesvár Társaság elnöke, Kincses Előd ügyvéd és Szilágyi Zsolt írta alá.

Erről Gabriel Andreescu a pénteki temesvári megemlékezésen úgy vélekedett: talán azért vonakodik a kormányfőtávkárság jóváhagyni az egyesület bejegyzését, mert december 15-e elismerése a forradalom kezdeteként Tőkés László és a magyarok szerepének az elismerését jelentené. A rendszerváltás évfordulója nem számít hivatalos ünnepnek Romániában.

Temesváron december 16. és 20. között, Bukarestben december 21-22-én tartanak hivatalos megemlékező rendezvényeket a helyi és állami hatóságok.

1989-ben a Ceausescu-rendszert nyíltan bíráló Tőkés László temesvári református lelkész körüli szolidaritási megmozdulásból nőtt ki a diktatúrát megdöntő romániai forradalom.

December 15-én a református gyülekezet néhány tucatnyi tagja élő láncsal akadályozta meg lelkésze kilakoltatását, másnapra néma tiltakozásukhoz több ezer temesvári csatlakozott, majd a megmozdulásból az egész várost körbejáró hangos rendszerellenes tüntetés bontakozott ki.

A kommunista hatóságok december 17-én a népbe lövettek, de a véres megtorlás dacára Temesvár teljes lakossága utcára vonult, december 20-án a városban a hadsereg is átállt a tüntetők oldalára. A népfelkelés december 21-én terjedt át több erdélyi városra és Bukarestre. Nicolae Ceausescu kommunista diktátor halála 22-én dőlt meg.

Forrás: hirado.hu

Nyolcszáz hátrányos helyzetű gyereket láttak vendégül a Parlamentben

Az Országgyűlés és a Nemzetközi Gyermekekmentő Szolgálat 800 hátrányos helyzetű, nehéz anyagi körülmények között élő általános iskolás gyermeket látott vendégül Magyarországról és határon túli, magyarok lakta településekről szombaton a Parlamentben.

Az Országházban több száz gyermeket láttak vendégül. A hagyományos Országközi Gyermekkarácsonyt négy év covidvírus okozta kényszerszünet után rendezzük meg újra – idézte fel Mátrai Márta, az Országgyűlés háznapja a program elején a gyerekeket üdvözlő beszédében. Fotó: MH/Purger Tamás

Edvi Péter, a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat alapító elnöke bemutatta a gyerekházelnököt és képviselőtársait, akik közül voltak akik Csángóföldről, mások Kárpátaljáról érkeztek. A gyerekházelnök elrendelte, hogy „legyen béke ebben a házban, szeretet és vidámság”.

Krausz Ferenc Nobel-díjas fizikus videóüzenetben köszöntötte a résztvevőket, akiknek azt üzenté, legyenek nyitottak az újra és az iskolában megszerezhető tudásra, a világ megismerésére, legyenek kitartóak és szorgalmasak, szeressék meg a tanulást, és kössenek barátságokat.

Schmidt Ádám sportért felelős államtitkár sportkvíz tartott a gyerekeknek, majd átadták az Országház kulcsát a gyerekházelnöknek. A főlépcsőn tartott műsorban fellépett Keresztes Ildikó, Gubik Petra, Vastag Csaba és Vastag Tamás, a Gypo Circus és Szirota Jennifer, Kaszás Géza pedig Wass Albert Karácsonyi meséjét mondta el. Az előadás végén a fellépők a közönséggel együtt énekelték el a Kiskarácsony, nagykarácsony-t. A felsőházi teremben vándormuzsikuskok és gólyalábasok műsora várja délutánig a gyerekeket, a Vadászteremben a Kulturált Közlekedésért Alapítvány játéka, a Delegációs teremben a Magyar Zene Háza programján vehetnek részt, a Déli Társalgóban pedig ismert sportolókkal találkozhatnak.

A déli dunai folyosón kézműves-foglalkozás, arcfestés, mézeskalács-készítés, buborékfújás és lufihajtogatás lesz, a Gobelin teremben az Országgyűlési Őrség bemutatójával, végül országközi sétával készülnek a szervezők.

Forrás: magyarhirlap.hu

Karácsony Vianenben

Az új vianeni gyülekezet 2023 december 17. istentisztelete a vianeni sportpark egyik termében. Igehirdetéssel és úrvacsoraszolgálattal szolgált nt. Sólyom Uzonka Lilla. Az úrvacsorai kenyeret és bort Toma Lóránt presbiter és családja ajándékozta. A felvételt Baranyai András készítette.

A Hágai Magyar Iskola karácsonyi ünnepélye

Tanulók, tanárok és szülők 2023. december 9-én tartották meg karácsonyi ünnepségüket a Szent Család templomban. Csanády Ágnes iskolavezető megnyitója után különböző műsorok következtek. A betlehemes játékot Van Bolhuis-Szabó Emőke tiszteletes asszony vezetésével adták elő a gyerekek.

Előadásuk gördülékeny, jól érthető volt, amelyért felkészítőjüket, valamint a szülőket hálás köszönet, a gyerekeket pedig óriási dicséret illeti! Az óvodások és a nagyobb gyermekek is előadták műsorukat, mellyel még csodálatosabbá, bensőségesebbé tették a karácsonyi hangulatot. Őszinte elismerés a gyermekeknek, az óvónőknek, tanároknak és szülőknek. A műsorban továbbá közreműködött Barkaszi Tóby és Kovács Kata hegedűn, Machteld Doekes csellón, valamint a Hágai Magyar Énekkar Kovács Kata vezetésével. Ezúton is köszönjük a megjelenést és a szereplést minden kedves résztvevőnek!

Istentől
megábelott
karácsonyt és
békés, boldog
új esztendőt
kívánunk
minelen
kedves olvasó-
nak!

*Forrás: Hollandiai Katolikus Magyar Egyházközségi
Hírlevél, 2023/3, p. 15.*

**De jó volna otthon ünnepelni!
Kárpátalján!**

Fotó: Bíró Dóra: Nagydobrony

Ady Endre: Karácsony (részlet)

„Bántja lelkem a nagy város
Durva zaja,
De jó volna ünnepelni
Odahaza.
De jó volna tiszta szívből
– Úgy, mint régen –
Fohászkodni,
De jó volna megnyugodni.

De jó volna mindent, mindent
Elfeledni,
De jó volna játszadozó
Gyermek lenni.
Igaz hittel, gyermekszívvél
A világgal.
Kibékülni,
Szeretemben üdvözülni.”

De jó volna otthon lenni! – sóhajtok fel, mert ez a két versszak talán soha nem állt ennyire közel hozzánk, kárpátaljai magyarokhoz, mint az utóbbi pár évben. Bizony fájdalmas dolog a megélhetés miatt arra a döntésre jutni, hogy elhagyjuk az otthonunkat. Még jobban fáj, ha egy kényszerhelyzet visz el a szülőföldről. De talán annak fáj legjobban, aki otthon van, megpróbál kitartani, mégsem igazi az ünnepe, mert minden szomszédja, minden szerette szétszórva igyekszik boldogulni a nagyvilágban.

Bántja lelkem a nagyváros durva zaja... Keresem itt a szépet, keresem a kedvességet, de ha találok is, az se olyan, mint az otthoni. Ismerősnek tűnik már pár arc, mégis zajnak hallom a sietségüket. Nem olyanak látom, mint odahaza, ahol a sürgés-forgás mögött az ismerős közösség mozog, aminek a közelében könnyű csendre találnom.

De jó volna a világgal kibékülni! Átrendeződött az életünk, és nem tudom, lesz-e valaha olyan, mint régen. Belefáradtam már abba, hogy másokat hibáztassak, észre szeretném végre venni, hogy hol szolgál engem ez a sok változás. Szeretném, meglátni a nyilvánvalót, ami felett eddig sokszor szemet hunytam: hogy nem a hely, nem a teendők száma fogja felmelegíteni a szobát, ahol éppen össze tudunk gyűlni, hanem azoknak a személyeknek a jelenléte, akik körülöttem vannak.

De jó volna tiszta szívből fohászkodni! Szeretném, ha végre nem a hely határozná meg a csendességem mértékét, hanem az, hogy miért tudok hálát érezni. Talán ez a sok távolban töltött idő megtanít majd arra,

hogy ne vegyem természetesnek a szeretteim jelenlétét. Talán így fog megváltozni az együtt töltött időnk minősége, és az ajándékot nem a fa alatt fogjuk megtalálni.

De jó volna megnyugodni, és a kezekben elcsendesedni! Nem háborogni, hanem megnyugodni. Hálát adni, mert bizony van miért, van kiért. De jó volna megérteni, hogy minden változás a javamra van!

Add Uram, hogy így érkezzem meg a karácsonyba, erre vágyom most ebben az adventben!

Böszörményi-Bálint Eszter--Forrás : karpatalja.ma

Psalmus Hungaricus

Istenben vessed bizodalmaidat

Kodály Zoltán Psalmus Hungaricusát adja elő a szerző születésének napján, december 16-án a Pozsonyi úti Református Hálaadás Templomban a Központi Református Kórus. A háromszoros Kossuth-díjas zeneszerző száz évvel ezelőtt fejezte be Psalmus Hungaricus című művét, amit Pest, Buda és Óbuda egyesülésének ötvenéves évfordulójára írt. A Központi Református Kórus három másik kórossal és a Műegyetemi Szimfonikus Zenekarral együttműködve adja elő a művet. A jótékonyági koncerten összegyűlt adományokat kárpátaljai református gyülekezetek kapják meg. A centenárium kapcsán Erdélyi Dániel karmesterrel, a Központi Református Kórus egyik vezetőjével és Berkesi Gáborral, az egyházközség nyugalmazott lelképásztorával, a rendezvény igei szolgálattevőjével beszélgettünk.

Forrás: reformatus.hu

Ady Endre: Karácsony

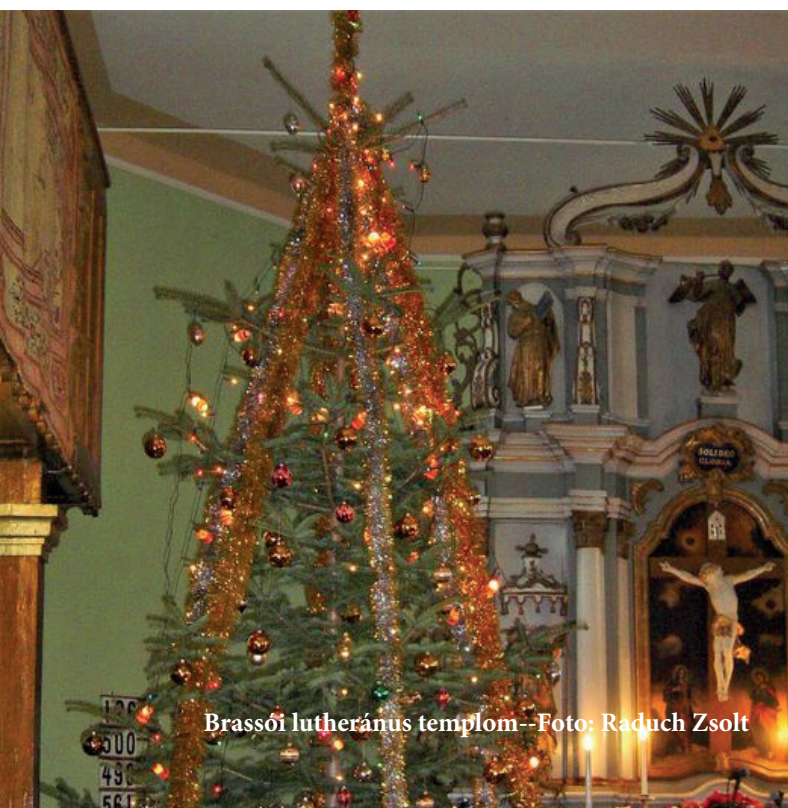
I.

Harang csendül,
Ének zendül,
Messze zsong a hálaének,
Az én kedves kis falumban
Karácsonykor
Magába száll minden lélek.
Minden ember
Szeretettel
Borul földre imádkozni,
Az én kedves kis falumba
A Messiás
Boldogsgot szokott hozni.
A templomba
Hosszú sorba
Indulnak el ifjak, vének,
Az én kedves kis falumban
Hálát adnak
A magasság Istenének.
Mintha itt lenn
A nagy Isten
Szent kegyelme sűgna, szállna,

Az én kedves kis falumban
Minden szívben
Csak szeretet lakik máma.

II.

Bántja lelke a nagy város
Durva zaja,
De jó volna ünnepelni
Odahaza.
De jó volna tiszta szívből
-Úgy, mint régen-
Fohászkodni,
De jó volna megnyugodni.

Brassói lutheránus templom--Foto: Raduch Zsolt

De jó volna mindent, mindent
 Elfeledni,
 De jó volna játszadozó
 Gyermek lenni.
 Igaz hittel, gyermekszívvvel
 A világgal
 Kibékülni,
 Szeretettel üdvözlölni.
 III.
 Ha ez a szép rege
 Igaz hitté válna,
 Óh, de nagy boldogság
 Szállna a világra.
 És a gyarló ember
 Ember lenne újra,
 Talizmánja lenne
 A szomorú útra.
 Golgota nem volna
 Ez a földi élet,
 Egy erő hatná át
 A nagy mindenséget,
 Nem volna más vallás,
 Nem volna csak ennyi:
 Imádni az Istent
 És egymást szeretni...
 Karácsonyi rege
 Ha valóra válna,
 Igazi boldogság
 Szállna a világra...

NOVÁK KATALIN újévi köszöntője

<https://www.youtube.com/watch?v=NkqhnpLRMic>

Hágai Magyar Katolikusok

Kedves Testvérek!

Szeretettel hívjuk és várjuk a 2023. december 26-án, karácsony 2. napján, kedden 13.00 órai kezdettel tartandó karácsonyi nagymisére, melyet Havas István atya fog celebrálni. Hollandiában ez az egyetlen magyar nyelvű karácsonyi szentmise, ezért külön ajánlom figyelmükbe! A szentmisén lesz betlehemes játék és közreműködik a Barkaszi család zenekara is.

A mise után szeretetvendégséget, AGAPE-t tartunk, melyre a harapnivalót magunk készítjük. Kérjük, lehetőség szerint járuljanak hozzá!

Cím: Onbevekt Hart van Maria kerk--
 Bloklandenplein 15.--2594 CK Den Haag

Megközelíthető a CS-től a 24-es helyi járáttal, (Mariahoeve irányába), a 43-as és 44-es távolsági buszokkal (Duinrell illetve Leiden irányába) valamint a 6-os villamossal.

Személygépkocsival a parkolás a környező lakónegyedben ingyenes.

2024. január 7-én, vasárnap 13.00 órai kezdettel Vízkereszt alkalmából ünnepi nagymisést celebrál Havas István atya az Onbevekt Hart van Maria templomban Hágában. Mindenkit szeretettel várunk.

**Áldott karácsonyt és békés, boldog, szeretetteljes új esztendőt kívánunk minden kedves olvasónknak!--
 Üdvözléttel: Tápai Katalin, a hágai csoport elnöke**

Nyílt nap a Kolozsvári Teológián 2024. március 8-án

Nagytiszteletű Lelkipásztorok!

A tavalyi tanév során a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet első alkalommal szervezett nyílt napot a lelkipásztori hivatás és a teológiai képzés iránt érdeklődő fiatalok számára. Arra az alkalomra Aradtól Székelykeresztúrig 44 fiatal jött el kísérőjével, hogy részt vegyen az intézetet bemutató programokon.

Idén márc. 8-án, pénteken, kerül megrendezésre az esemény, amelyre az eddigiekhez hasonlóan várjuk a magukban elhívást érző ifjakat. Kérjük a lelkipásztorokat, vallástanárokat, hogy felkarolva az ügyet, hozzák el ifjúsági csoportjukat, térségük érdeklődő fiataljait, és e lehetőség által is ébresztgessük és erősítsük az egyházi szolgálaton gondolkodó híveinket.

A program a tavalyihoz hasonló elgondolású, de teljesen más tartalmú lesz, így azokat is szívesen látjuk, akik már az előző alkalommal is vendégeink voltak.

Annak is nagyon örülünk, ha más pályát választó, de Isten és az egyház ügye iránt elkötelezett fiatalok látogatnak el hozzánk, akik kíváncsiak a teológiai képzésre, és meg szeretnék nézni, hogyan készülnek a lelkipásztorok Isten szolgálatára. A részletes program a következőképpen alakul:

9:00 Érkezés (kávé, tea)

10:00 Áhítat

10:15 Köszöntések

10:30 Próbaóra (Újszövetség) – Éles Éva

11:10 Próbaóra (Gyakorlati teológia): Önismeret – Horváth Levente

12:00 Találkozás a teológia ifjúságával

13:00 Könyvtár, tantermek, bentlakási szobák megtekintése

13:30 Ebéd

A programon résztvevőknek ebédet biztosítunk. Kérünk minden érdeklődőt, hogy regisztráljon az eseményre: <https://proteo.cj.edu.ro/hu/esemenyek/12614>

Szívesen vesszük, ha az eseményt más fórumokon, levelezőlistákon, közösségi hálón népszerűsítik. Szeretettel várunk minden érdeklődőt!

Tisztelettel, Kató Szabolcs Ferencz egyetemi adjunktus/ lecturer. Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet/ Protestant Theological Institute of Cluj Napoca . P-ța Avram Iancu Nr. 13--400116 Cluj Napoca/Kolozsvár --katoszabolcs@proteo.hu--+40 746 892 802

RADNÓTI MIKLÓS ELŐADÓEST 2024. JANUÁR 27. HOLLANDIAI MIKES KELEMEN KÖR ----HAAGSE KUNSTKRING

K HAAGSE KUNSTKRING

POÉZIE WEEK 2024
VLAANDEREN & NEDERLAND

Haagse Kunstkring és a Hollandiai Mikes Kelemen Kör bemutatják

“Virrasztó éji felleg”
Radnóti Miklós emlékezete
kétnyelvű előadást

január 27, szombat 20.00 óra

Haagse Kunstkring
Denneweg 64
Hága

Részvétel ingyenes. Helyek száma korlátozott és regisztrációhoz kötött.
Jelentkezni lehet:
hollandiaimikes@gmail.com

Réthelyi Orsolya és Arjaan van Nimwegen: Radnóti költészete.
Holland nyelvű előadás.
Hollandul szövegezték meg Radnóti verseit: **Arjaan van Nimwegen**, **Anita Poolman** és **Mar-Lin Schut**
Verses-zenés előadás: **Laczkó Vass Róbert** előadóművész és **Szép András** zongora
Ötletgazda: **Deuten-Makkai Réka**

Aankondiging Predikantenuitwisselings conferentie

‘Making a Difference’, herfstconferentie over Jonathan Sacks in Transsylvanië, Roemenië

Datum: 11-17 oktober 2024

Collega's uit Transsylvanië ontmoeten en met hen het boek van Jonathan Sacks: *‘Een gebroken wereld heel maken. Verantwoordelijk leven in tijden van crisis’* bestuderen.

Deze conferentie begint met een weekend collegiale ontmoeting in de praktijk van het kerkzijn van de protestantse Hongaarse minderheid in Transsylvanië (Roemenië). Gezamenlijk bestuderen we daarna het werk van Jonathan Sacks onder leiding van prof. Dr. Klaas Spronk (PThU) in het conferentiecentrum Györgyfalva, in de herfstbossen nabij Cluj.

Centraal staat de vraag hoe wij als geloofsgemeenschap inspiratie vinden om in onze eigen context onze eigen identiteit vorm te geven en een verschil kunnen maken. Er is gelegenheid tot het inbrengen van een eigen bijdrage in de vorm van een conferentiepaper, workshop en eigen ervaringen.

Praktisch:

Data: vrijdag 11-donderdag 17 oktober 2024

Plaats: Gheorghieni, (Györgyfalva), Roemenië

Kosten: Conferentie €250 all in, reiskosten voor eigen rekening

Voertaal: Engels

Aantal deelnemers: max 15 Transsylvanië, max 15 Nederland

Inlichtingen en opgave: Ries Nieuwkoop ries.nieuwkoop@gmail.com; Froukje de Hoop f.de.hoop@hotmail.com

Beste mensen,

Bij deze de vooraankondiging van weer een studieweek in oktober 2024 in Roemenie.

Voor nadere info weten jullie mij te vinden.

Heb je belangstelling voor deelname dan horen we het graag.

Ook is het mooi als je deze info doorstuurt aan anderen die wellicht belangstelling hebben.

Met vriendelijke groet, Ries Nieuwkoop

Mede namens de voorbereidingsgroep: Froukje de Hoop, Elly van de Meulen, Ciska Stark, Klaas Spronk, Wim de Jong, Beke Boroka, Pap Ákos, Márton János.

Zwollei Gyülekezet csoportképe 2023 szeptember 10

ISTENTISZTELETEK 2024 ben:

VIANEN:

A 2024-re tervezett vianeni dátumok: január 28; február 25; március 24; április 28; május 26; június 23; szeptember 22; október 27. és december 1

ZWOLLE:

Az istentiszteletek kezdeti időpontja a 2024-es esztendőben 14:30, azaz fél három

2024-re nézve ez a beosztás a következő:

Január 14. Szolgálat. Kelemen Attila Csongor

Február 11.

Március 10.

Március 31. - Húsvét I. napja

Április 14.

Május 12.

Május 19. - Pünkösd I. napja

Június 9.

Június 23 Szabadtéri istentisztelet Vianenben D.V., vagy Zeist cserkésztelepén a zwollei egyházközösség szervezésében

Július 14.

Augusztus 11.

Szeptember 8.

Október 13.

November 10.

December 8

December 26 - Karácsony II. napja

**A kárpátaljai gyülekezetek számára is
hirdetünk gyűjtést. Bankszámlánkra is
lehet adományt küldeni!**

**Bankrekening: NL46 INGB 0006 936050, Hongaarse
Protestantse Gemeente, Zwolle**

*Áldott Karácsonyi ünnepeket és
boldog 2024-es esztendőt kívánunk
sok szeretettel
Ákos és Emőke*

**Az olvasóknak áldott karácsonyi
ünnepeket és boldog új évet kíván a
zwollei Presbitérium**

Kedves Testvéreink!

Januárban is szeretettel várunk benneteket, felekezeti hovatartozástól függetlenül egyházi alkalmainkra a következő városokban:

**Hága, Amszterdam, Rotterdam / Middelhar-
nis, Zwolle/Groningen és Vianen** (Utrecht
mellett): Istentiszteletek (vasárnap); Gyermekis-
tentiszteletek (vasárnap); Ifjúsági bibliaóra (szomba-
ton); Reggeli ima (szerda reggel) Bibliaóra (csütörtök
este). Csatlakozzatok, szeretettel várunk benneteket!
Áldás, békesség!

Csanády Ágnes - Van Bolhuis-Szabó Emőke, Dr.
Hermán M. János - Paál Károly, Kelemen Attila
Csongor, Sólyom Uzonka református lelkészek.

Honlap Hága-Amszterdam-Rotterdam: <http://www.federatio.org/protes.html>

Honlap Zwolle: <https://zwolleireformatus.nl>

Kövessetek minket a Facebook-on is!

Hágai Magyar Református Gyülekezet

Amszterdami Magyar Református Istentisztelet

Rotterdami Magyar Református Istentisztelet

Zwollei Magyar Református Istentisztelet

Vianeni magyar református istentiszteletek.

Kiss-Szászi Tünde felvétele 2024 december 24. Bethlehemes.

***Dicsőség a magasságban Istennek,
és a földön békesség a jóakarató emberekben!***

Lk 2,14

Csanády Ágnes

06-57023397, csanady@federatio.org

Van Bolhuis-Szabó Emőke

078-6824873, emokeneszmely@vtxmail.ch

Paál Károly

06-13170606, paal.karoly@gmail.com

Dr. Hermán M. János

0031-38-4233247, jhermanm@gmail.com

Kelemen Attila Csongor,

06-30311901, kelemenattilacsongor@yahoo.com

Sólyom Uzonka,

06-19986225, s.uzonka@gmail.com.

JANUÁR 7, VASÁRNAP, 15 óra

ÚJÉVI ISTENTISZTELET - MIDDELHARNIS

Cím: Emmaüskerk, Koningin Julianaweg 64, Middelharnis Szolgáltató lelkész: Van Bolhuis-Szabó Emőke

JANUÁR 13, SZOMBAT, 9:30 óra

**IFJÚSÁGI BIBLIAÓRA (9:30 órától)
BESZÉLGETÉSEK, IMAKÖZÖSSÉG SZÜLŐK-
NEK (10:15 – 13:00 óráig)**

HÁGA (DEN HAAG) A Hágai Magyar Óvoda és Iskola tanítási napjain.

2e Braamstraat 6, Den Haag / Hága Info (hitoktatás): Van Bolhuis-Szabó Emőke

Info (iskola): Csanády Ágnes

JANUÁR 14, VASÁRNAP, 13 óra ISTENTISZTELET – AMSZTERDAM

Cím: Herman Gorterstraat 31, Amszterdam Szolgáltató lelkész: Paál Károly Gyermekistentiszteletet tart: Paál Ildikó Kántor: Somogyi Angéla

JANUÁR 14, VASÁRNAP, 14:30 óra ISTENTISZTELET – ZWOLLE

Utána évkezdő presbiteri gyűlés Cím: Lutherse Kerk, Koestraat 2-4, Zwolle Szolgáltató lelkész: Kelemen A. Csongor Szervező lel-

kész: Dr. Hermán M. János

Gyermekistentisztelet: Rohaan Éva Kántor: Dr. Robert Helder

JANUÁR 18, CSÜTÖRTÖK, 20 óra

BIBLIAÓRA felnőtteknek – ONLINE A bibliaórát Van Bolhuis-Szabó Emőke lelkész tartja. Join Zoom Meeting

<https://us06web.zoom.us/j/82160912511?pwd=hEn-qAby4z6sl3si4Op6NsgqBX852gt.1>

Meeting ID: 821 6091 2511. Passcode: 414852

JANUÁR 20, SZOMBAT, 9:30 óra IFJÚSÁGI BIBLIAÓRA (9:30 órától)

**BESZÉLGETÉSEK, IMAKÖZÖSSÉG SZÜLŐK-
NEK (10:15 – 13:00 óráig)**

HÁGA (DEN HAAG) A Hágai Magyar Óvoda és Iskola tanítási napjain.

2e Braamstraat 6, Den Haag / Hága Info (hitoktatás): Van Bolhuis-Szabó Emőke

Info (iskola): Csanády Ágnes

JANUÁR 21, VASÁRNAP, 15 óra ISTENTISZTELET - HÁGA

FIGYELEM! ÚJ HELYSZÍN Cím: Lindenkwardant művelődési központ

2e Braamstraat 6, Den Haag / Hága (A templom melletti épület.) Szolgáltató lelkész: Van Bolhuis-Szabó Emőke Kántor: Deuten-Makkai Réka Szervező lelkész: Csanády Ágnes

JANUÁR 24, SZERDA, 9:10 óra REGGELI IMA, FÉLÓRA ISTENNEL ONLINE

Van Bolhuis-Szabó Emőke lelkész vezeti. Join Zoom Meeting

<https://us06web.zoom.us/j/82015998601?pwd=6r8wpgRGDLyLp8EV6bDneY0JmxhgFE.1>

Meeting ID: 820 1599 8601. Passcode: 639489

JANUÁR 28, VASÁRNAP, GRONINGEN, 14:30 kezdettel

Cím: 9727 JM Groningen, Snelliusstraat 89

Szolgálattevő: Bíró Beatrix groningeri ösztöndíjas lelképásztor (Brassó), Hegedűs Csaba debreceni református- és Nagy Norbert kolozsvári unitárius teológusok. Köszöntőt mond Hermán M. János

JANUÁR 28, VASÁRNAP, 13:30 óra

ISTENTISZTELET - VIANEN (Utrecht mellett) Cím: Sportpark Blankensteijn, BOM gebouw Langeweg 6A, Vianen Szolgáltató lelkész: Sólyom Uzonka.

ISTEN IGÉJE:

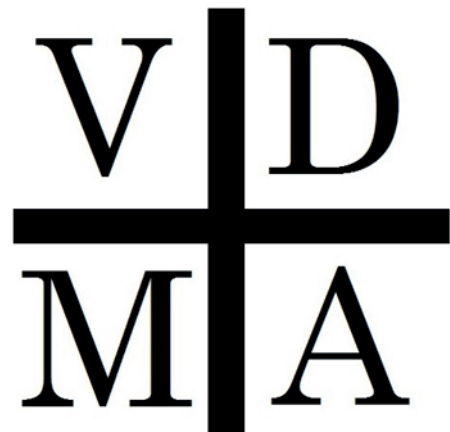
„Tiszta szívet teremts bennem, Istenem,
és az erős lelket újítsd meg bennem!”

ZSOLTÁROK KÖNYVE 51. RÉSZ 12. VERS

Magyarországi Református Egyház ✨ 2024 AZ ÉLŐ IGE ÉVE

Verbum Dei
Manet In
Aeternum!

ÖRÖKRE
MEGÁLL
AZ ISTEN IGÉJE!
Ámen.

**ZWOLLEI MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG
HONGAARSE PROTESTANTSE GEMEENTE, ZWOLLE**

**Címünk / Adres: Koestraat 2, 8011 NK Zwolle Titkárság / Secretariaat:
Hertenstraat 24, 8011 GT Zwolle**

Telefon: 0031 38 4233247

Email: jhermanm@gmail.com

Homepage: <https://www.zwolleireformatus.nl>

**KvK-nummer: 75204703 - Rechtspersoon. RSIN: 860184420. - Rechtsvorm:
Kerkgenootschap. – Activiteiten: SBI-code 94911-Religieuze organisatie.
Bankrekening: NL46 INGB 0006 936050, Hongaarse Protestantse Gemeente,
Zwolle**